ԱԶԳ
Azg armenian daily

19 ՄԱՅԻՍ 1998 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ # 87 (1590)

Պոլսո պատրիարքի ընտրությունը ուշանում է

Նախապես հայտարարված մայիսի 17-ը չդարձավ Պոլսո հայոց պատրիարքի ընտրության օրը: Պատճառը՝ Թուրքիայի նախարարաց խորհուրդը դեռեւս չի հրապարակել իր որոշմնագիրը, որն անհրաժեշտ է այդ ընտրությունը թույլատրելու եւ կայացնելու համար: Որոշմնագրի ուշացման պատճառը թեկնածուներից մեկի նկատմամբ որոշ անբարենպաստ տրնդումներն են մյուս թեկնածուներին պաշտպանողների կողմից, որոնք միաժամանակ շահարկվում են թուրքական ծայրահեղ իսլամական-հետադիմական մամուլի կողմից եւ հատկապես «Թուրքիե» թերթի, ըստ որի պատրիարքական աթոռի գլխավոր թեկնածու Մեսրոպ արք. Մութաֆյանը Թուրքիո համար անբաղձալի անձնավորություն է, թե, իբր, նրա ընտրությունը քաջալերվում է ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի կողմից եւ այլն, եւ այլն:

Ստամբուլում լավատեղյակ շրջանակների հավաստմամբ, մինչեւ հունիսի սկիզբը նախարարաց խորհրդի որոշմնագիրը չստանալու պարագայում, ընտրությունները կհետաձգվեն ավելի ուշ թվականի՝ մինչեւ առաջիկա աշուն, նկատի ունենալով ամառային արձակուրդները:

ՄԻՋՊԵՏԱԿԱՆ

ԼՂՀ նախագահը Ֆրանսիայում

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, 18 ՄԱՅԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Մայիսի 17-ին Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության պատվիրակությունը՝ նախագահ Արկադի Ղուկասյանի գլխավորությամբ, մեկնել է Ֆրանսիա: Ինչպես տեղեկացրել են ԼՂՀ նախագահի մամուլի ծառայությունից, մեկշաբաթյա այցի ընթացքում պատվիրակությունը կլինի մի շարք քաղաքներում, այդ թվում՝ Փարիզում, Լիոնում եւ Մարսելում:

Նախատեսվում է, որ երկուշաբթի օրը՝ մայիսի 18-ին, Արկադի Ղուկասյանը Միջազգային հարաբերությունների ֆրանսիական ինստիտուտում հանդես կգա «Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունը՝ կայունացնող եւ անկախ գործոն տարածաշրջանում» զեկուցմամբ:

Ծրագրված են հանդիպումներ ինչպես պաշտոնական անձանց, այնպես էլ ֆրանսահայ համայնքի ներկայացուցիչների հետ: Մասնավորապես, կկայանան զրույցներ Ֆրանսիայի Ազգային ժողովի ֆրանս-հայկական եւ ֆրանս-կովկասյան բարեկամության խմբերի անդամների, արտգործնախարարության բարձրաստիճան դիվանագետների եւ առողջապահության նախարարի հետ, ինչպես նաեւ հանդիպումներ Եվրոպայի խորհրդի փարիզյան կենտրոնակայանում, Ֆրանսիայի Սենատում եւ այդ երկրի նախագահի աշխատակազմում: ԼՂՀ ղեկավարը կհանդիպի Լեռնային Ղարաբաղի հարցով ԵԱՀԿ Մինսկի համաժողովում եւ Մինսկի խմբում Ֆրանսիան ներկայացնող համանախագահներ Ժակ Բլոյի եւ Ժորժ Վոժիեի հետ:

ՎԱՃԱՌՔ

Վաստ սեփականաշնորհման եւ կոնյակի

Միջազգային մրցույթով սեփականաշնորհումը բողոքարկվում է

ՆԱՐԻՆԵ ԴԻԼԲԱՐՅԱՆ

Երեկ Ազգային ժողովի երկու ամենաազդեցիկ խմբակցությունները՝ «Հանրապետությունը» եւ «Երկրապահը» ստորագրություններ էին հավաքում՝ օրերս միջազգային մրցույթով սեփականաշնորհված ձեռնարկությունների, ի մասնավորի կոնյակի, վաճառքի համապատասխանությունը օրենքին եւ նպատակահարմարությունը պարզելու համար: Ստորագրությունների համաձայն գումարվելու է Ամ արտահերթ նիստ, ինչպես որի քննության կառնվեն մեղմացուցիչ եւ ծանրացուցիչ մանրամասները ֆրանսիական «Pernod Ricard group» ընկերության կողմից կոնյակի գործարանը 30 մլն դոլարով գնելու, ինչպես նաեւ «Մարս» գործարանի տարածքները Վաչե Մանուկյանի կողմից 10 մլն դոլարով սեփականաշնորհելու վերաբերյալ: Երիտասարդ արհեստավարժների կառավարության քաղաքականությունը «զայրացնում» է ավագ, ըստ մամուլի, ոչ արհեստավարժ խորհրդարանին: Ըստ դեռեւս չհաստատված լուրերի

Նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը եւս առուլիս կիրավիրի այս առիթով:

Հիշեցնենք, որ անցած շաբաթը նշանավորվել էր միջազգային մրցույթով սեփականաշնորհման ենթակա երեք ձեռնարկությունների վաճառքի գործարքներով. Երեւանի կոնյակի գործարան, «Մարս» եւ «Արմենիա» հյուրանոցային համալիր: Սեփականաշնորհման գործարքներն ընթացել էին գաղտնապահական մթնոլորտում եւ օրենսդրության խախտումների կասկածներով: Փաստենք միջազգային մրցույթի (տենդերի) ժամկետները լրացել են ոչ մեկ եւ ոչ էլ երկու անգամ: Համաձայն օրենսդրության միջազգային մրցույթով չսեփականաշնորհվող ձեռնարկությունները մի քանի չկայացած փորձերից հետո ենթակա են մասնավորեցման սովորական կարգով, դիցուք, բաժնետիրացմամբ: Ընդ որում միջազգային մրցույթը ենթադրում է լայն հրապարակայնություն գնորդ-թեկնածուների առավելագույն ընդգրկմամբ, հնարավոր գնորդների միջեւ մրցակցություն, հնարավորություն կտար պետության առավելագույնս շահավետ պայմաններով մասնավորեցնել ձեռնարկությունները:

Տես ▸ էջ 2

Նահանգապետ Լեբեդը «տարածաշրջանի կառավարման համակարգ» է կառուցում

ԿՐԱՍՆՈՅԱՐՍԿ, 18 ՄԱՅԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Կրասնոյարսկի երկրամասի նահանգապետի ընտրությունների երկրորդ փուլում հաղթանակ տարած Ալեքսանդր Լեբեդը մտադիր է մինչեւ պաշտոնավարությունն ընկած ժամանակահատվածում կառուցել «տարածաշրջանի կառավարման համակարգ»: Ըստ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի հաղորդման, այս մասին նա հայտարարել է ընտրությունների նախնական արդյունքներին նվիրված մամլո ասուլիսում:

Ալեքսանդր Լեբեդի խոսքերով, դրա համար նրան «հարկավոր է լուծել կադրային եւ ֆինանսական հիմնախնդիրները, պարզել երկրամասում ստեղծված իրավիճակը»: Գեներալը հիշեցրել է, որ ժամանակին ինքը «լուրջ կապիտալ ներդրումների» երաշխիքներ է տվել: Դրանք իրագործելու համար անհրաժեշտ էր երկու պայման. «դառնալ նահանգապետ եւ ընդունել քաղաքակիրթ օրենսդրություն, որը երաշխիքներ կտար կապիտալ ներդնողներին»: Օրինագծերի նման փաթեթ կա, ասել է Ալեքսանդր Լեբեդը, եւ «մոտ ժամանակներս կներկայացվի երկրամասի Օրենսդիր ժողովի քննարկմանը»:

Ժակ Շիրակը պաշտոնական այցով Հայաստան կժամանի սեպտեմբերին

ԵՐԵՎԱՆ, 18 ՄԱՅԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ֆրանսիայի նախագահ Ժակ Շիրակը պաշտոնական այցով աշնանը Հայաստան կժամանի Անդրկովկասի պետություններում շրջագայելու շրջանակներում: Այդ մասին այսօր ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի թղթակցին հաղորդեց Հայաստանում Ֆրանսիայի դեսպան Միշել Լեգրան:

Դիվանագիտական աղբյուրների միջոցով հաջողվեց ճշտել, որ այցը տեղի է ունենալու սեպտեմբերին, եւ հյուրը սեպտեմբերի 21-ին կմասնակցի Հայաստանի անկախության տոնի առթիվ անցկացվելիք հանդիսություններին:

Ֆրանսիական պետության ղեկավարին ուղեկցելու է պատվիրակություն, որի մեջ, ենթադրվում է, կմտնեն Ֆրանսիայի արտաքին գործերի եւ էկոնոմիկայի նախարարները, ֆրանսիացի հանրահայտ ձեռնարկատերեր:

Երեւանում Ժակ Շիրակը հանդիպումներ կունենա Հայաստանի նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի, հանրապետության մյուս ղեկավարների հետ, բանակցություններ կվարի երկկողմ հարաբերությունների զարգացման հարցերի շուրջ: Զրույցների կենտրոնում, անտարակույս, կգտնվի Լեռնային Ղարաբաղի խնդիրը, որի կարգավորմանը Ֆրանսիան եռանդագին մասնակցություն է ցույց տալիս որպես ԵԱՀԿ-ի Մինսկի խորհրդաժողովի երեք համանախագահներից մեկը:

Դա կլինի Ֆրանսիայի նախագահի պատմության մեջ առաջին այցը Հայաստան:

Դեսպան Լամբախը ծանոթացավ Հայաստանի նոր դիրքորոշմանը

ԵՐԵՎԱՆ, 18 ՄԱՅԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Մայիսի 18-ին արտաքին գործերի նախարար Վարդան Օսկանյանն ընդունեց ԵԱՀԿ Մինսկի խմբում Գերմանիայի ներկայացուցիչ, դեսպան Ֆրանկ Լամբախին:

Ինչպես հայտնեցին ԱԳՆ հասարակայնության հետ հարաբերությունների դեպարտամենտից, հանդիպմանը նախարար Օսկանյանը ներկայացրել է ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի եռանախագահների տարածաշրջան կատարած այցի ընթացքում կայացած քննարկումների արդյունքները:

ՀՀ արտգործնախարարը եւ դեսպան Լամբախը քննարկել են Հայաստանի նոր դիրքորոշումները Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության կարգավորման կապակցությամբ, ինչպես նաեւ դրանց ազդեցությունը բանակցային գործընթացի վերսկսման հարցում:

Քննարկվել են նաեւ ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի եռանախագահների, ինչպես նաեւ խմբի այլ անդամների ու համակամարտության կողմերի ջանքերն՝ ուղղված ԵԱՀԿ Մինսկի գործընթացի արդյունավետության բարձրացմանը:

Բաքու-Ջեյհան նավթուղին կունենա 1730 կմ երկարություն եւ կարժենա 2.5 մլրդ

ԵՐԵՎԱՆ, 18 ՄԱՅԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Անկարայում Ադրբեջան-Վրաստան-Թուրքիա նավթամուղի վերաբերյալ եռակողմ համաձայնություն են ձեռք բերել Ադրբեջանի փոխվարչապետը, Վրաստանի նավթային միջազգային կորպորացիայի նախագահը եւ Թուրքիայի էներգետիկայի ու բնական պաշարների նախարարը: Ինչպես հաղորդել է «Ազատություն» ռադիոկայանը, վկայակոչելով Բաքվի հեռուստատեսության հաղորդումը՝ նավթամուղը կունենա 1730 կմ երկարություն, որից 468 կմ-ը՝ Ադրբեջանի տարածքում, 225-ը՝ Վրաստանի, 1037-ը՝ Թուրքիայում: Նավթամուղի նախնական արժեքն է 2,5 մլրդ դոլար: Այս միացյալ տեքստի ստորագրումից հետո պետք է կնքվի միջկառավարական եռակողմ համաձայնագիր:

Հուլիսին կսկսվի Կարս-Ախալքալաք երկաթուղու շինարարությունը

ԹԲԻԼԻՍԻ, 18 ՄԱՅԻՍ. ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ՓՐԱՅՄ ՆՅՈՒԶ: Կարս-Ախալքալաք երկաթուղու շինարարությունը կսկսվի ընթացիկ տարվա հուլիսին, իր թուրք պաշտոնակից Նեջմեթ Մենգիրի հետ բանակցություններն ավարտելուց հետո լրագրողներին հայտարարեց Վրաստանի տրանսպորտի նախարար Մերաբ Ադեիշվիլին: Ինչպես հաղորդվել էր ավելի վաղ, երկաթուղին կառուցվելու է երկու փուլով: Առաջին փուլում նախատեսվում է նորոգել Մարաբդա-Ախալքալաք երկաթուղու 160-կիլոմետրանոց հատվածը եւ կառուցել Ախալքալաք-Կարծախ 32-կիլոմետրանոց հատվածը: Այդ երկաթգծի բեռնաշրջանառությունը տարեկան կկազմի մոտավորապես 7 միլիոն տոննա: Երկրորդ փուլում նախատեսված է կառուցել Գաչիանի-Թաքացկուր-Ախալքալաք երկգիծ երկաթուղի, որով հնարավոր կլինի տարեկան շուրջ 50 միլիոն տոննա բեռ տեղափոխել:

ԲԱՔՈՒ

«Մինսկի խումբը Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության կարգավորման նոր պլան չի մշակի»

ԲԱՔՈՒ, 18 ՄԱՅԻՍ, ՍՆԱՐՔ: ԵԱՀԿ Մինսկի խումբը չի պատրաստվում Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության կարգավորման նոր պլան մշակել: Համենայն դեպս, ՄԽ ռուս համանախագահ Յուրի Յուկալովը Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւի հետ միջնորդների հանդիպումից առաջ հակամարտության լուծման նոր տարբերակ մշակելու հնարավորության մասին ադրբեջանցի լրագրողների հարցին բացասական պատասխան տվեց:

Արդեն Ադրբեջանի նախագահի հետ հանդիպման ժամանակ Յուկալովը հայտարարեց, որ միջնորդները շահագրգռված են հնարավորին չափ արագացնելու հակամարտության կարգավորումը, «սակայն նախագահի վերընտրությունները Հայաստանում դանդաղեցրին բանակցությունների գործընթացը: Անցյալ տարվա հոկտեմբերին մենք լավ արդյունքների էինք հասել եւ կուզենայինք ամրագրել դրանք Կոպենհագենում ԵԱՀԿ ԱԳՆ ղեկավարների գագաթաժողովում, բայց մեր իշխանությունը սահմանափակ էր», ասաց Յուրի Յուկալովը:

Հեյդար Ալիեւը իր հերթին նշեց, որ Ադրբեջանում անհամբերությամբ էին սպասում ԵԱՀԿ ՄԽ համանախագահներին, քանզի երկրի հասարակայնությունը հակամարտության կարգավորումը հենց այդ կազմակերպության հետ է կապում: Նա ափսոսանք հայտնեց, որ այդպես էլ չհաջողվեց իրագործել ձեռք բերված համաձայնությունները: Այնուամենայնիվ, Ադրբեջանի քաղաքացիները գոհ են, որ արդեն չորս տարի պահպանվում է հրադադարը, դա ինքնին նվաճում է, նշեց Ալիեւը:

Ադրբեջանի ղեկավարը հասկացնել տվեց, որ հակամարտության կարգավորման ուղղությամբ ՄԽ ակտիվ գործունեության հույսեր է տածում: «Մենք սպասում ենք այն համաձայնությունների իրագործմանը, որոնք կայացվել էին անցյալ տարվա աշնանը», ասաց Ալիեւը:

Ադրբեջանի նախագահին տեղեկացնելով Երեւանում եւ Ստեփանակերտում կայացած հանդիպումների մասին, Յուրի Յուկալովը ասաց, որ այնտեղ «շատ լարված եւ շատ սուր բանակցություններ են», չհայտնելով, սակայն, մանրամասները:

Այնուհետեւ զրույցը շարունակվեց փակ դռների հետեւում:

digitised by A.R.A.R.@

ընթացիկ

ՄԱՄՈՒԼ

«Ռեսպուբլիկա Արմենիա». Փոխզիջումը կայանում է

«Ռեսպուբլիկա Արմենիա» օրաթերթի խմբագրակազմի եւ հանձին գլխավոր խմբագրի պաշտոնն ստանձնած Շամիրամ Աղաբեկյանի, ԱԺ նախագահի միջեւ ծագած մեկ շաբաթ շարունակվող «հակամարտությունը», երեկ առավոտյան սկսված ներխմբագրական քննարկումներից եւ դրանց հաջորդած «խմբագրակազմ-գլխավոր խմբագիր» բանակցություններից հետո փոխզիջումային փուլ է թեւակոխել: Շարունակվող բանակցությունների պատճառով կես ժամ ուշացումով ներկայանալով ժուռնալիստի տանը հրավիրված ասուլիսին, լրագրողներին այս մասին տեղեկացրին օրաթերթի աշխատակիցները: Ըստ «փոխզիջման» տեքստի, որ տպագրվել է «Ռեսպուբլիկա Արմենիա»-ի այսօրվա համարում եւ որը ներկայացրեց լրագրող Աշոտ Արամյանը, թերթի կանոնադրությունն իրավական առումով թերի փաստաթուղթ է, որը չի կարգավորում հիմնադիր եւ, այսպես կոչված, «համահիմնադիր» կամ, որ նույնն է, ԱԺ-խմբագրակազմ փոխհարաբերությունները, մասնավորապես, գլխավոր խմբագրի նշանակման-հաստատման հարցում: Ուստի կոլեկտիվը, մնալով այն կարծիքին, թե որպես հիմնադիր, իրավասու է մասնակցել թերթի գործունեությանն առնչվող բոլոր հարցերի լուծմանը, գտնում է, որ գլխավոր խմբագրին բոյկոտելու քաղաքականությունը չի բխում թերթի շահերից. թերթից օտարվելու (հեռանալու), այսինքն, թերթը «հանձնելու» փոխարեն խմբագրակազմը նպատակահարմար է համարում գլխավոր խմբագրի հետ համատեղ իրավական տեսքի բերել կանոնադրությունը, խմբագրական խորհրդի լիարժեք աշխատանքը եւ իրավասությունները պահպանելու միջոցով: Որոշելով վերսկսել աշխատանքը, խմբագրակազմն ակնկալում է բոլոր, այդ թվում կադրային խնդիրների կոլեգիալ լուծում: Սա, ըստ Արամյանի, խմբագրակազմի նվաճումներից է: Ձեռքբերում է նաեւ այն, որ իշխանությունները առնվազն հասկացել են, որ նախադեպի կրկնվելու դեպքում լուրջ տհաճությունների առջեւ կկանգնեն:

Խմբագրակազմը, փաստորեն, բաժանվել է երեք մասի: Մի մասն սկզբից եւեթ հրաժարվել է պայքարից (մոտ 15 հոգի, որոնց ցուցակը տպագրվել է թերթի մայիսի 15-ի համարում): Մյուս, «լավագույն» մասը մասնակցում է «փոխզիջմանը», մյուսները, «պայքարելով մինչեւ վերջ», աշխատանքից ազատվելու դիմում են ներկայացրել: Վերջին խմբում երեք հոգի են. թերթի պատասխանատու խմբագիր Նաիրա Աղաբեկյանը, մշակույթի բաժնի վարիչ Սոնա Մելոյանը եւ մուտքագրողներից մեկը: Աշոտ Գազազյանը գնում է արձակուրդ եւ «ինքնորոշվում»՝ մնո՞ւմ է, թե՞ չի մնում կոլեկտիվի հետ: Սակայն Աշոտ Գազազյանը, որ ներկա էր ասուլիսին, շտապեց «ինքնորոշվել» անմիջապես. «Համարեք, որ դիմում գրել են չորս հոգի, որովհետեւ չորրորդը ես եմ: Ես ոչ մի դեպքում չեմ մնա աշխատելու մի կոլեկտիվում, որը չուզեց հաղթանակի հասնել լուրջ հակազդեցության ճանապարհով»: Առ այսօր աշխատանքի ծրագիր ներկայացված չլինելու «մեղադրանքը», որ, ըստ Գազազյանի, ներկայացվում է իրեն, բացատրվեց սեփական կարգավիճակի անորոշությամբ. թերթը ղեկավարելու ամիսների ընթացքում նա նույնիսկ գլխավոր խմբագրի ժամանակավոր պաշտոնակատարի կարգավիճակ չի ունեցել, թեեւ նախընտրական շրջանում եւ ընտրությունների ժամանակ վայելուչ թերթ է պահել:

«Ռեսպուբլիկա Արմենիա»-ի մարզական մեկնաբան Յուրի Ալեքսանյանը նույնպես, արագ «ինքնորոշվելով», միացավ Գազազյանին հայտարարելով, որ ինքն էլ է դիմում տալիս: Այստեղ խոսակցությանը խառնվեց թերթի աշխատակցուհի Զուլիետա Ամիրխանյանը, որը, սրելով իրավիճակը, Գազազյանին հանդիմանեց իր գործընկերներին իբրեւ դավաճաններ ներկայացնելու համար (ինչը անակնկալի բերեց խմբագրի տեղակալին): Ըստ նրա, դիմում գրած եռյակի հեռանալու պատճառը Գազազյանի հետ համերաշխությունը չէր, այլ թելադրված էր կարգապահության եւ պրոֆեսիոնալիզմի չափանիշներով Շ. Աղաբեկյանի պահանջներին չբավարարելու իրողությամբ: «Դու այն թեկնածուն չես, հանուն որի արժեր դուրս նետվել 9-րդ հարկից», ասաց նա:

Մտահոգություն հնչեց, թե «ռամկավարներն, այսպիսով, երկրորդ թերթն ունեցան» (նախանձելի հետեւողականությամբ մեր որոշ գործընկերներ շարունակում են կուսակցական թերթ համարել «Ազգը», իսկ «Ռեսպուբլիկա Արմենիան» միայն կուսակցականացված), ինչին ի պատասխան ասվեց. «Դրա համար էլ չենք հեռանում, որպեսզի «Ռեսպուբլիկա Արմենիա»-ն ռամկավարական թերթ չդառնա»: Հնչեցին համախմբվելու կոչեր «որպեսզի չորրորդ իշխանության հետ վերջապես հաշվի նստեն»:

Գլխավոր մտահոգությունը, սակայն, ձեւակերպեց Երեւանի մամուլի ակումբի նախագահ Բորիս Նավասարդյանը, որն իրավիճակը տագնապալի համարեց այն առումով, որ խորհրդարանական ընտրությունների նախաշեմին քաղաքական բեւեռացումը մամուլի դաշտում հերթական անգամ սրվում է: ԱԺ ղեկավարությունը նոր խմբագրի նշանակումով փորձում է լիովին վերահսկելի դարձնել պաշտոնաթերթը, քանզի «ով խմբագիր է նշանակում, նա էլ քաղաքականություն է թելադրում»: «Ինձ զարմացնում են այն պատգամավորները, որ անվրդով դիտում են պաշտոնաթերթը միանձնյա տնօրինելու ԱԺ ղեկավարության գործելակերպը», ասաց Մամուլի ակումբի նախագահը:

Ինչեւէ, խմբագրակազմի մեծամասնությունն այսօրվանից դարձյալ աշխատում է եւ, կարճ ժամանակում, թերեւս, կվերականգնի աշխատանքային ռիթմը: Ավելացնենք, որ դատելով «Ազգի» օրինակից, «Ռեսպուբլիկա Արմենիա»-ի ռամկավարացման «վտանգը» չափազանցված է...

ԼԻԼԻԹ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Վասն սեփականաշնորհման եւ կոնյակի

Հանուն ինչի՞ եւ ի՞նչ գնով

Քաղաքականության մեջ Մաքիավելին պնդում է, որ նպատակն արդարացնում է միջոցները: Տնտեսության մեջ հստակ ձեւակերպված այնպիսի նպատակը, ինչպիսին արդյունաբերական հզոր պետության եւ «մակրոտնտեսական կայունությունից տնտեսական աճ ապահովող» երկրի կառուցումն է, իրոք, կարող է արդարացնել տարբեր միջոցների, անգամ՝ ցնցակապվածի փորձարկումը: Հայաստանում ցնցակապված մի անգամ կարծես կիրառել են տնտեսության հանդեպ, հանուն հեղափոխական ազատականացման: Այսօր ժամանակը փոխվել է՝ համենայն դեպս, սեփականաշնորհման բնագավառում: Քաղաքական գործիչները եւ տնտեսագետները միահամուռ պնդում են՝ «զանգվածային սեփականաշնորհման, կամ սեփականաշնորհում հանուն սեփականաշնորհման» փուլն այլեւս ավարտված է, եւ սկսվում է տնտեսական աճի միտված որակական մասնավորեցումը: Միջազգային մրցույթները (տենդեր) սեփականաշնորհման նոր քաղաքականության մեջ առանձնահատուկ տեղ ունեն, որովհետեւ նրանք ապահովելու են օտարերկրյա մեծ ներդրումներ, նոր տեխնոլոգիաներ, այսինքն՝ նոր աշխատատեղեր՝ ազդեցիկ աշխատավարձերով եւ արտադրանքի արտահանում՝ Հայաստանի համար նոր տնտեսական շուկաների գրավումով:

Սեփականաշնորհման առաջին ծիծեռնակը Արմենբելն էր, երկրորդը՝ կոնյակի գործարանը: Համաձայն հավասի աղբյուրների, վերջինս վաճառվել է ոչ թե հայտարարված 30 մլն դոլարով, այլ 27: Ընդ որում, վաճառվել է Երեւանի կոնյակի գործարանն իր երկու դուստր ձեռնարկություններով՝ Արմավիրի եւ Բուրաստանի կոնյակի գործարաններով, որոնք մասնագիտացած են զուտ կոնյակի սպիրտի արտադրությամբ: Գործարանային համալիրը գնել է ֆրանսիական "Pemod Ricard group»-ը, որը մասնագիտացած է գինիների, նաեւ ֆրանսիական կոնյակի արտադրությամբ: Ասել է թե՝ հակառակորդն է հայկական կոնյակի: Վաճառելիս, իբրեւ պարտադիր պայման, «Pemod Ricard group»-ի առջեւ, կառուցվածքային եւ տնտեսական բարեփոխումների նախարար Վահրամ Ավանեսյանի հավաստմամբ, դրվել է «հայկական կոնյակ» մակնիշը պահպանելու, ինչպես նաեւ մեր գյուղացիական տնտեսություններից որոշակի քանակի խաղող գնելու պարտավորություն: Ներդրումային անձրեւ չի սպասվում, քանզի կոնյակի գործարանն ինքնին կայացած եւ շահութաբեր ձեռնարկություն էր, որտեղ բարձր կամ նոր տեխնոլոգիաների կարիք բնավ չկա: Եթե արդյունաբերական արտադրանքի նորն է լավ, ապա կոնյակի՝ լոկ հինը:

Ճաշից հետո մանանեխ պե՞տք է

Համաձայն կառավարության եւ ԱԺ-ի շրջանակներում պտտվող լուրերի, արդեն հայտնվել են մի քանի նոր գնորդներ, որոնք պատրաստ են գործարանի համար վճարել 35 մլն եւ ավելի դոլար: Գնորդների նոր թեկնածուները միաձայն հավաստում են, որ տեղյակ չեն եղել միջազգային մրցույթի ոչ ընթացքին, եւ ոչ պայմաններին: Համաձայնենք՝ մամուլում միջազգային մրցույթով վաճառքի դրված կոնյակի գործարանի վերաբերյալ տեղեկություններ ընդհանրապես չեն եղել՝ ոչ մեկնարկային պայմանները, ոչ հնարավոր զարգացումները ծանուցող: Կարող են հակաճառել՝ միջնորդ ամերիկյան «Merill Linch» ձեռնարկությունն է թերացել, բայց տվյալ դեպքում շահագրգիռ կողմը մենք ենք: Ուստի հրապարակայնությունը պիտի ապահովեր միջազգային մրցույթներով սեփականաշնորհման մեր հանձնաժողովը:

Կառավարության ծրագիրը ներկայացնելիս՝ վարչապետ Արմեն Դարբինյանը հանկարծակիի եկավ՝ լսելով կոնյակի գործարանի վաճառքի գնի հրապարակային հիշատակումը, սակայն ընդունեց, որ այդ 27 (կամ 30) մլն դոլարը այն 600 մլրդ դրամ օտարերկրյա ներդրումների մեջ է, որ կառավարությունը խոստանում է ԱԺ-ին եւ հասարակությանը: Հարց է ծագում՝ ի՞նչ գնով՝ հայկական կոնյակի վերացմա՞ն, դրսից ներկրված խաղողով Ֆրանսիայում եւ այլուր վաճառվող թեկուզ բարձրորակ, բայց բնավ ոչ հայկական ըմպելիքների արտադրությա՞մբ:

Դարձյալ հանուն մակրոտնտեսական կայունության

Հունվարին, տակավին վարչապետ Ռոբերտ Քոչարյանն ասուլիսներից մեկում նշեց, որ հայաստանյան տնտեսությունն ունակ է միայն որոշակի չափերի գումար իրացնել՝ առանց մակրոտնտեսական հավասարակշռությունը խախտելու: Ըստ տնտեսագետների՝ ՀԲ-ն եւ ՄԱՀ-ը թույլ չեն տա տենդերով ձեռք բերված գումարները ներդնել տնտեսության մեջ, այլ կհարկադրեն դրանք ուղղել մակրոտնտեսական [illegible] կայունության պահպանմանը՝ հատկապես եթե հաշվի առնենք բյուջեի ճեղքվածքը, այն պետությունը, որն ունի բացասական վճարային հաշվեկշիռ, մեծ դեֆիցիտով բյուջե, չի կարող իրեն թույլ տալ նման «շռայլություններ»:

Իսկ մենք մասնավորեցնում ենք «Մարս» գործարանը՝ առանց սարքավորումների, 10 մլն դոլարով: Վահրամ Ավանեսյանը փաստարկում է, թե սարքավորումները հնացած են, դրանք հետագայում գուցե հնարավոր կլինի լիզինգով փոխանցել, կամ գուցե սեփականաշնորհել առանձին: Սեփականաշնորհման միակ գործարքը, որն առայժմ մեծ քննադատության չի արժանանում, «Արմենիա» հյուրանոցային համալիրի վաճառքն է 12 մլն դոլարով Բեննո Թոնդյանին՝ 25 մլն դոլարի ներդրումների խոստմամբ, համաձայն դրա «Արմենիան» մոտակա հինգ տարում կվերածվի չորս կամ հինգ աստղանի հյուրանոցի:

Խորհրդարանը պատրաստվում է գնահատել սեփականաշնորհման գործարքները: Սպասենք զարգացումներին եւ Ռոբերտ Քոչարյանի արձագանքին:

ԵՐԵՎԱՆ

«Արդարություն եւ միասնություն». հերթական նիստում

Մայիսի 18-ին տեղի ունեցավ «Արդարություն եւ միասնություն» համագործակցության հիմնադիր անդամ կազմակերպությունների ներկայացուցիչների հերթական նիստը: Քննարկվեցին ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի եւ համագործակցության հիմնադիր կազմակերպությունների ղեկավարների միջեւ օրերս կայացած հերթական հանդիպման ընթացքում ձեռք բերած պայմանավորվածությունների իրականացմանն ուղղված հարցեր: Մասնավորապես՝ ՀՀ նախագահին առընթեր Քաղաքական խորհրդի ձեւավորման, հանրապետությունում օրինականության եւ իրավակարգի վերականգնման, 1990-1997 թթ. հանցագործություններ կատարած անձանց դատապարտման, ինչպես նաեւ ընտրական օրենսգրքի նախագծերի վերաբերյալ:

Նիստում քննարկվեց նաեւ «Ռեսպուբլիկա Արմենիա» թերթի շուրջ ստեղծված իրավիճակը: Չթերագնահատելով գլխավոր խմբագրի նշանակման հետ կապված գործի իրավաբանական եւ իրավական կողմերի նշանակությունը, մասնակիցները նշեցին նաեւ, որ առանձնակի կարեւորություն ունի տվյալ հիմնախնդրի մեկ այլ կողմը՝ խոսքը պետական զանգվածային լրատվության միջոցների, այդ թվում «Ռեսպուբլիկա Արմենիա»-ի խմբագրության մի մեծ խումբ աշխատակիցների պատասխանատվության մասին է նախկին ռեժիմի գործողությունների պրոպագանդիստական պաշտպանության եւ արդարացման, բազմաթիվ ազնիվ մարդկանց հասցեին հերյուրանքների տարածման եւ հետապնդման կազմակերպման համար:

Անթույլատրելի են նման անձանց փորձերը այսօր էլ պահպանել իրենց դիրքերը, նախկին ուղին ու կարգը:

Քաղաքական կազմակերպությունների ներկայացուցիչները իրենց վճռականությունը հայտնեցին հասարակության օժանդակությամբ հասնելու երկրում բարոյական մթնոլորտի, ինչպես նաեւ ժողովրդի կողմից դատապարտված եւ [illegible] նության մեթոդների փոփոխմանը:

*■ Մայիսի 18-ին ՀՀ-ում ԱՄՆ գործերի նոր ժամանակավոր հավատարմատար Լուի Լիխտը Հելսինկյան ընկերակցությանը եւ Երեւանի մամուլի ակումբին հանձնեց **ԱՄՆ-Եվրամիություն ժողովրդավարության եւ քաղաքացիական հասարակության պարգեւների վկայագրեր**: Երկու կազմակերպություններին կհանձնվի դրամական պարգեւ 20 հազարական ԱՄՆ դոլարի չափով: Միջոցառմանը կարեւորվեց նաեւ երկու այլ կազմակերպությունների՝ Հայաստանի Հելսինկյան կոմիտեի եւ Իրավագետների եւ քաղաքագետների միության մեծ դերը Հայաստանում ժողովրդավարության, քաղաքացիական հասարակության եւ մարդու իրավունքների պաշտպանության գործում. այս երկու կազմակերպություններին ԱՄՆ-Եվրամիության կողմից կհանձնվեն համապատասխան վկայագրեր:*

ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության Է տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէնութիւն / հեռ. 562863
Համակարգչային
ծառայութիւն / 581841
Apple Macintosh
համակարգչային շարուածքը
«Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia 375010

digitised by A.R.A.R.@

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ

Թուրքիան պատասխանատու է մարդկության առջեւ

Լրացավ հույների ցեղասպանության 79-րդ տարեդարձը

Այսօր՝ մայիսի 19-ին, լրանում է 1919 թ. քեմալական Թուրքիայի իշխանությունների կողմից Պոնտոսի հույների ցեղասպանության 79-րդ տարեդարձը։ Թոփալ Օսման փաշայի ղեկավարած թուրքական զորամիավորումներն ու ավազակախմբերը բարբարոսական ջարդերի ընթացքում ոչնչացրել են շուրջ 400 հազար հույների։ Եվս 300 հազար պոնտոսահույներ գաղթել են աշխարհի տարբեր երկրներ, այդ թվում Հայաստան։

«Ներկայումս թուրքական իշխանությունները ժխտում են ոչ միայն Հայոց եղեռնի, այլեւ Պոնտոսի հույների ցեղասպանության փաստը, ապացուցելով թուրքական ներքին ու արտաքին քաղաքականության ժառանգականությունը», ասաց իրավունքի պաշտպանության եւ անվտանգության հարցերով ԼՂՀ խորհրդարանի հանձնաժողովի փոխնախագահ Ռ. Մարտիրոսյանը։ Վաղուց արդեն հասունացել է պահը, որ միջազգային հանրությունը, աշխարհի առաջադեմ ուժերը դատապարտեն պաշտոնական Անկարայի ներկայիս կեցվածքն ու պահանջեն փոխհատուցել հայերի ու հույների կրած բարոյանյութական վնասը ճիշտ այնպես, ինչպես դա արել է Գերմանիան հրեաների նկատմամբ»։

Պրն Մարտիրոսյանի խոսքերով անպատժելիությունը ծնում է նոր հանցագործություններ։ «Կիպրոսի հյուսիսային տարածքների բռնազավթումը թուրքական զորքերի կողմից 1919 թ. ցեղասպանության տրամաբանական շարունակությունն է։ Չբավարարվելով դրանով, Թուրքիան այսօր աշխարհի լռելյայն համաձայնությամբ իրականացնում է քրդ բնակչության զանգվածային բնաջնջումը։ Միաժամանակ Թուրքիան փաստորեն ակտիվորեն մասնակցում է ղարաբաղյան հակամարտությանը՝ սպառազեն եւ ռազմական մասնագետներ ուղարկելով Ադրբեջան»։

Թուրքական ագրեսիան հարեւան մի շարք ժողովուրդների նկատմամբ, ըստ պրն Մարտիրոսյանի, կհանգեցնի ամենաողբերգական հետեւանքների, եթե հիշյալ ժողովուրդը չհամախմբվի ընդհանուր թշնամու դեմ։

«Այսօր Հունաստանում սգո օր է։ Մեր հանձնաժողովի անդամների անունից, հարգելով 1919 թ. ցեղասպանության անմեղ զոհերի հիշատակը, խորապես ցավակցում ենք եղբայրական հույն ժողովրդին։ Համոզված ենք, որ մեր ընդհանուր ջանքերով արդարությունը վաղ թե ուշ կվերականգնվի», ասաց Ռ. Մարտիրոսյանը։

ՎԱՀՐԱՄ ԱՂԱՋԱՆՅԱՆ

Վան-Վասպուրականի հերոսամարտ

Վանեցիները փրկվեցին կռվելով

1981 թ. հիմնադրվեց Վան-Վասպուրական հայրենակցական միությունը ավագ վասպուրականցիներ Վարազդատ Հարությունյանի, Կարո Դեղձունյանի, Սիլվա Կապուտիկյանի, Լեւոն Միրիջանյանի եւ այլոց ջանքերով, եւ հետզհետե հնարավոր եղավ միավորել վանեցիներին ու նրանց ժառանգներին միության մեջ։ Հիմնական նպատակն է վասպուրականցի սերունդների հիշողության մեջ վառ պահել բնիկ հայրենիքից հեռու, բայց անբաժան լինելու զգացումը։ Պահպանելով Վանի մշակույթը, սովորույթները, արհեստները, հումորը եւ ամենագլխավորը՝ թե ինչպիսի սխրանքներ են կատարել վասպուրականցիները ինչպես 1915 թ. ժամանակ, այնպես էլ հաջորդած տարիներին, Հայաստանում պետականության ստեղծման, առաջին հանրապետությունից սկսած մինչեւ այսօր, նոր անկախ Հայաստան կերտելու գործում։

Վաղ առավոտից տասից ավելի ավտոբուսների շարասյունը Երեւանից ուղեւորվեց Վան-Վասպուրական հուշակոթող տոնելու հերոսամարտի 83-րդ տարեդարձը։

Վան-Վասպուրականի 9-րդ 1915 թ. հերոսամարտն առանձնակի նշանակություն ունի հայ ժողովրդի պատմության մեջ. 1915 թ., երբ ամբողջ Արեւմտյան Հայաստանում մոլեգնում էր թուրքի յաթաղանը, ամբողջ Փոքր Ասիայում գլխավոր վայրը Վանն էր, ու կարողացավ կռվել ու փրկվել եւ ավելի քան 200 հազար կենդանի հայություն տեղափոխել Արեւելյան Հայաստան եւ այլուր։

Մայիս ամիսը հայերիս համար եղել է հաղթանակների ամիս սկսած 451 թ. Ավարայրի ճակատամարտից, Վան-Վասպուրականի, Սարդարապատ, Բաշ-Ապարան, առաջին հանրապետության ստեղծում եւ վերջապես Շուշի։ Այդ հաղթանակները սկսվեցին Վան-Վասպուրականով։

2000 անդամներ ունեցող Վան-Վասպուրական հայրենակցական միությունն իր նախագահ Ռոբերտ Միրզոյանի գլխավորությամբ բազում ծաղկեպսակներ դրեց հուշակոթողին։ Ողջույնի խոսքով ու պատմական հուշերով արտահայտվեցին միության նախագահ Ռոբերտ Միրզոյանը, 90-ամյա ակադեմիկոս Վարազդատ Հարությունյանը, որը Վանա բարբառով երգեց ներկաների առջեւ, բանաստեղծուհի Սիլվա Կապուտիկյանը եւ ուրիշներ։

Ռուբեն Մաթեւոսյանի երգը եւ հաջորդող խմբերի նվագն ու պարը մի քանի ժամ թնդում էին Արարատի մարզում վեր խոյացող հուշակոթողի շրջակայքում, ուր հանգչում է նաեւ վանեցի հայտնի վրիժառու Տաճատ Թերլեմեզյանի աճյունասափորը։

Հանդիսությանը ներկա էին սփյուռքից ժամանած վանեցիներ, հայրենակցական միությունների 16 նախագահները խորհրդի ատենապետ Ժորժ Ավետիսյանի գլխավորությամբ, ավագագույն վանեցիներ ողջ Հայաստանից։ Տարածքային կառավարման նախարար Դավիթ Զադոյանը նշեց, որ նման միջոցառումները վառ են պահում սուրբ հիշողությունը եւ կապը մեր նախնիների, մեր հայրենիքի, մեր հողի հետ եւ դա է պատճառը, որ ակտիվացել է Վան գնացողների ցանկությունը մոտիկից տեսնելու ու շփվելու մեր նախնիների հողին, ջրին, տառեխ ձուկը համտեսելու ու հիանալու չքնաղ Վանա լճի գեղեցկությամբ։ Առաջիկա հունիսի 10-ին կրկին միությունը կազմակերպելու է նմանատիպ այց։

Հանդիսության ընթացքում եւ ներկաներին բաժանվեց կարմիր գինի եւ Վանա բրդոտ լավաշով ու ժաժիկով, իսկ «Վան-Վասպուրական» խանութի տնօրեն Մայիս Տորիկյանի վանեցի գերդաստանը ներկաներին համտեսի էր բերել Վանա անուշ գաթա ու բլիթներ։

Հանդիսությունից հետո հյուրերն այցելեցին Արարատի եւ Արագածոտնի մարզի Ագարակ գյուղ, բնիկ վանեցու տան ճաշակելու Վանա ճաշեր ու վանեցու երգը հնչեցնելու։

ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

ՄԱՐԶԵՐ

Լոռու նոր մարզպետ Հենրիկ Քոչինյանը անաչառության կոչ արեց լրագրողներին

Անցած շաբաթ օրը, մայիսի 16-ին, ՀՀ տարածքային կառավարման նախարար Դավիթ Զադոյանը եւ ՀՀ հարկային տեսչության պետ Արտաշես Թումանյանը Լոռու մարզպետարանի աշխատողներին, համայնքների ղեկավարներին ու պաշտոնական անձանց ներկայացրին Լոռու նոր մարզպետ Հենրիկ Քոչինյանին։ Մարզպետին ողջունեցին եւ մարզի հիմնախնդիրների մասին խոսեցին նախկին մարզպետ Ս. Այվազյանը, տեղակալ Մայիս Խաչատրյանը, իսկ «Լոռու մարզ» թերթի գլխավոր խմբագիր Սամվել Խալաթյանը նշեց նաեւ, որ տարակուսելի է ընդունվում Լոռիում կարճ ժամանակահատվածում մարզպետների հերթափոխը, որը խոչընդոտում է գործի շարունակական ընթացքը, չի նպաստում ընդհանուր շահերին եւ խնդրեց, որ հետագայում հաշվի առնվի այդ հանգամանքը։

Լոռու մարզպետ Հ. Քոչինյանը շնորհակալություն հայտնեց ՀՀ կառավարությանը իր նկատմամբ տածած վստահության համար։ Նա կարեւորեց, որ Լոռիում մարզային եւ համայնքային կառավարման բավականին փորձ է ձեռք բերվել։ Վերջում մարզպետը ճեպազրույց ունեցավ տեղի լրագրողների հետ, նրանց խնդրելով անաչառորեն լուսաբանել մարզպետարանի, մարզի համայնքների գործունեությունը, հարկ եղած դեպքում քննադատությունից դուրս չթողնել ոչ մի պաշտոնյայի։

Մ. Մ.

Գերմանիայի դեսպանը եւ Ֆրանկ Լամբախը Տավուշում

Մայիսի 17-ին սահմանամերձ մարզի խնդիրներին ծանոթանալու նպատակով աշխատանքային այցով Տավուշի մարզում էին գտնվում Հայաստանում Գերմանիայի Դաշնային Հանրապետության դեսպան Կարոլա Մյուլլեր Հոլթեմփերը եւ ԳԴՀ արտգործնախարարության հատուկ հանձնարարությունների դեսպան Ֆրանկ Լամբախը։

Մարզպետարանում, ընդունելության ժամանակ Տավուշի մարզպետ Պավլիկ Ասատրյանը հյուրերին ներկայացրեց մարզի սոցիալ-տնտեսական իրավիճակը, զարգացման հեռանկարները՝ շեշտելով հրադադարը կայուն խաղաղության վերածելու անհրաժեշտությունը։

Ֆրանկ Լամբախը, որը նաեւ Մինսկի խմբում Գերմանիայի հանձնախմբի ներկայացուցիչն է, մանրամասն տեղեկություններ տվեց Ղարաբաղի հիմնախնդրի լուծման, սահմանային ընդհարումները կանխելու եւ տարածաշրջանում կայուն խաղաղություն հաստատելու ուղղությամբ Մինսկի հանձնախմբի կողմից իրականացվող քայլերի մասին։

Տկն Մյուլլերը ծանոթանալով Տավուշի մարզի բնությանը, գյուղատնտեսության եւ արդյունաբերության բնագավառներում ունեցած պոտենցիալ հնարավորություններին, խոստացավ դրանք ներկայացնել Գերմանիայի գործարարներին եւ նրանց ջանքերն ուղղել դեպի Տավուշի մարզ։

Հյուրերը եղան մարզի սահմանամերձ մի շարք բնակավայրերում, որոնք հայ-ադրբեջանական զինված հակամարտության ընթացքում զգալիորեն տուժել են։

ՏԱՎՈՒՇԻ ՄԱՐԶՊԵՏԱՐԱՆԻ ԼՐԱՏՎԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

Սփյուռքահայերը ավարտաճառեր են պաշտպանում ԵՊՀ-ում

Ուրբաթ, 1998 թ. մայիսի 15-ը նշանակալի օր դարձավ բարձրագույն կրթության ոլորտում Հայաստան-Սփյուռք հարաբերությունների պատմության մեջ։ Այդ օրը, առաջին անգամ, Բեյրութի «Համազգայինի» հայագիտական բարձրագույն հիմնարկի չորս շրջանավարտներ իրենց մագիստրոսական ավարտաճառերը պաշտպանեցին Երեւանի պետական համալսարանի հայոց պատմության ամբիոնում։

Ավարտաճառերի պաշտպանությունից առաջ եւ հետո, պետական քննական հանձնաժողովի նախագահ, ակադեմիկոս, ՀՀ ԳԱԱ գիտական քարտուղար, պատմաբան Վլադիմիր Բարխուդարյանը շեշտեց այս երեւույթի նշանակությունը եւ հույս հայտնեց, որ սփյուռքի հայագիտական բուհերի շրջանավարտների ավարտաճառերի ԵՊՀ-ում պաշտպանությունը կդառնա ավանդական։ Չորս սփյուռքահայեր Սոսի Առաքելյանը, Զեփյուռ Չերքեզյանը, Հարություն Մանջյանը (Լիբանան) եւ Անի Ֆիշենկչյանը (Սիրիա) ներկայացրին ու պաշտպանեցին իրենց ավարտաճառերը, որոնք վերաբերում էին Հայաստանում քիչ հայտնի թեմաների. հայկական ահաբեկչությանը 1975-85 թթ.-ին, Լիբանանի քաղաքացիական պատերազմին ու լիբանանահայ գաղութի դիրքորոշմանը, Անճար հայավանի եւ սիրիահայ մամուլի պատմությանը։ Հաշվի առնելով նաեւ ընդդիմախոսների կարծիքները, պետական քննական հանձնաժողովը, խորհրդակցությունից հետո, չորս սփյուռքահայերի ավարտաճառերը գնահատեց գերազանց։

ԳԵՎՈՐԳ ՅԱԶԸՃՅԱՆ

Ատեստատները կտրվեն անվճար

ՀՀ կրթության եւ գիտության նախարարություն անընդհատ ահազանգեր են հնչում հանրակրթական դպրոցներում անօրինական կերպով գումարներ հավաքելու մասին։ Նախարարությունը եւս մեկ անգամ հայտնում է, որ հանրակրթական դպրոցների տարեվերջյան ավարտական քննությունների վկայականների (ատեստատների) հետ կապված կազմակերպչական բոլոր ծախսերը կատարվում են պետության կողմից։ Տարեվերջյան տարբեր տեսակի ոչ ուսումնական միջոցառումները կազմակերպվում են դպրոցի տնօրենության եւ ծնողական խորհուրդների համաձայնությամբ՝ պահպանելով կամավորության սկզբունքները։ Վերը նշված միջոցառումների համար աշակերտներից գումարներ գանձելու դեպքեր բացահայտելու դեպքում տվյալ դպրոցի տնօրենը կպատժվի օրենքով սահմանված կարգի համաձայն։

Խնդրում ենք դպրոցներում նման խախտումներ հայտնաբերելու դեպքում տեղյակ պահել կրթության եւ գիտության նախարարությանը (հեռ. 52-57-81)։

ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԼՐԱՏՎԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

Հրավեր

Մարդու իրավունքների համընդհանուր հռչակագրի 50-ամյա հոբելյանի կապակցությամբ ՄԱԿ-ի հասարակական տեղեկատվության բաժինը կազմակերպում է դասախոսությունների շարք «Հռչակագրի 19-րդ հոդվածը աշխարհում» ընդհանուր վերնագրով։ Դասախոսները լինելու են Հայաստանում տեղակայված դեսպանատների մամուլի հարցերով պատասխանատուները։

Անդրանիկ դասախոսությունը «19-րդ հոդվածը ԱՄՆ-ում» տեղի կունենա սույն թվականի մայիսի 19-ին, ժամը 15-ին ՀՏԲ-ի գրադարանում (Կ. Լիբկնեխտի 14)։ Նյութով հանդես կգա ԱՄՆ դեսպանատան հասարակայնության հետ կապերի գծով ներկայացուցիչ Մորգան Լիլլին։

ՄԻԱՎՈՐՎԱԾ ԱԶԳԵՐԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅԱՆ ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ԲԱԺԻՆ

Թուրք պրոֆեսորի անարգանքը անպատիժ չպետք է մնա

Ակադեմիական ուսումնասիրությունների բնագավառում թուրքական կառավարության անտեղի միջամտությունների վերաբերյալ ամերիկահայերի հղած բողոքներին ի պատասխան անցյալ ամիս Բերկլիի Կալիֆոռնիա համալսարանը չեղյալ համարեց թուրքական ուսումնասիրությունների կենտրոն եւ ծրագիր հաստատելու 1,5 միլիոնանոց առաջարկը։ Դրանից տասը օր հետո համալսարանի Միջին Արեւելքի բաժանմունքի դասախոսներից թուրք պրոֆեսոր Համիդ Ալգարին, ըստ «Դեյլի Կալիֆոռնիըն» թերթի Լուիզ Գրեյի հոդվածի, մեղադրանք է ներկայացվել ապրիլի 24-ի օրը հայերին վիրավորելու համար։ Հոդվածում նշված է Հայ ուսանողների ասոցիացիայի նախագահ Պատրիկ Մասիհիի վկայությունը, որ Ալգարը մոտենալով Հայկական ցեղասպանության նյութերով ծածկված սեղանի շուրջ նստած մի խումբ հայ ուսանողների, բացականչել է, թե «ձեր ժողովրդի հանդեպ ոչ մի ցեղասպանություն էլ չի եղել, բայց պետք է լիներ»։ Մեկ ուրիշ ուսանող նշել է Ալգարի մյուս նախադասությունը, թե «դուք հիմար հայերի եք ներկայացնում։ Ձեզ բոլորիդ պետք է սպանած լինեին»։ Մասիհին նաեւ պատմել է, թե վիճաբանելիս Ալգարը թքել է իր դեմքին։ Հայ ուսանողների ասոցիացիայի նախագահը դատական գործ է հարուցել։ Նա դիմել է նաեւ Միջին Արեւելքի բաժանմունքի ամբիոնի վարիչ Աննա Կիլմերին՝ պահանջելով կարգի հրավիրել Ալգարին։

Չնայած ոստիկանությունը դեռ հետաքննում է այդ գործը, կապիտան Բիլ Կուպերն արդեն հասցրել է վաղաժամ եզրակացությունների հանգել։ Ի պատասխան ուսանողի այն պնդմանը, որ Ալգարը թքել է իր վրա, Կուպերը վերոհիշյալ թերթի լրագրողին ասել է. «Երեւի զգացմունքային խոսակցության ժամանակ նրա բերանից թուք է թռել։ Նախնական տվյալների համաձայն, դա առաջացել է հուզված եւ բարձրաձայն խոսելու հետեւանքով»։ Կուպերը խոսում է այնպես, կարծես ներկա է եղել դեպքի վայրում։ Ոչ, նա ներկա չի եղել, բայց հետագայում խոսել է Ալգարի հետ եւ ստացել նրանից «նախնական տվյալներ»։

Համաձայն Կարինա Վանիցյանի գրած մի հոդվածի, Ալգարը ծնունդով անգլիացի է, որը մի քանի տարի առաջ մահմեդական է դարձել։ Նրա կինը՝ Այլան, թուրքերեն է դասավանդում Բերկլիում։ Ալգարն ինքը Միջին Արեւելքի բաժանմունքում մի քանի, ներառյալ Ղուրանի ուսումնասիրության կուրսեր է դասավանդում։ «Դեյլի Կալիֆոռնիըն» թերթի հոդվածում նշված է նաեւ, որ 1994-ին Ալգարն իր դասախոսություններից մեկի ժամանակ ասել է. «Աշխարհի չորս ծայրերում մահմեդականները ձանձրացել են այլեւս ծայրահեղականներ եւ ահաբեկիչներ կոչվելուց։ Ես ասում եմ որպես մահմեդական, որն ապրում է այս՝ այսպես կոչված հրեա-քրիստոնեական երկրում։ Ես զգուշացնում եմ ձեզ, մի օր այդ բոլորը ձեր գլխին է պայթելու»։

Եթե, իրոք, պրոֆ. Ալգարը թքել է հայ ուսանողի վրա եւ ռասիստական, վիրավորական ակնարկներ արել հայերի հասցեին, նրան անմիջապես անհրաժեշտ է հեռացնել պաշտոնից։ Հայ համայնքի կազմակերպությունները պետք է Բերկլիի համալսարանի ղեկավարության հետ կապ հաստատեն եւ հասկացնեն, որ պրոֆ. Ալգարի արարքը, եթե հաստատվի, վիրավորանք է բոլոր հայերի համար եւ նա պետք է դրա համար խստագույնս պատժվի։

ՀԱՐՈՒԹ ՍԱՍՈՒՆՅԱՆ

«Կալիֆոռնիա կուրիեր»

digitised by A.R.A.R.@

ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ

ԲՆԱՊԱՀՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Սեւանի հարցը՝ փուլ առ փուլ, գումարները՝ փաթեթայի՞ն...

Եվ այսպես, այսօր արդեն օրակարգ է մտցված «Սեւանա լճի էկոլոգիական հավասարակշռության վերականգնման ծրագիրը»: Ինչպես հայտնի է, 1939-1981 թթ. Սեւանի մակարդակը նվազել է 18 մետրով (1916-ից՝ 1898 մ.), մակերեսը՝ 12 տոկոսով, իսկ ջրի ծավալը՝ շուրջ 42 տոկոսով: Հրազդան գետի վրա կառուցված ՀԷԿ-երի կասկադը (Սեւանի, Աթարբեկյանի, Գյումուշի, Արզնու, Քանաքեռի եւ Երեւանի), ընդհանուր հզորությամբ 556 հազար կիլովատ, ուղղակի խմեց ավազանի լճի քաղցրահամ ջուրը, պայմանավորելով ավազանի աղետալի վիճակը: Բացի այդ, ոռոգման նպատակներով միայն Հրազդան գետից անց է կացվել 17 ջրանցք:

Սեւանի վերականգնմանն ուղղված եւ գործնական կիրառումով առաջին ծրագիրն «Արփա-Սեւանն» էր: Սա նույնպես «համալիր ծրագրի» հավակնություններ հայտնող նախաձեռնություն էր, որը բուն Արփա գետից տարեկան 250 մլն խմ ջուր Սեւան բերելուց բացի ենթադրում էր նաեւ նմանատիպ մի թունելի, այս անգամ Որոտան գետից (տարեկան 200 մլն խմ), ինչպես նաեւ 16 ջրամբարների շինարարություն: Որոտանի թունելի կառուցումը դեռ ընթացքի մեջ է: Ժամանակին նախագծվում էին նաեւ նոր թունելներ Քուռ գետի վտակներից, սակայն այդ գործը կասեցվեց, քանզի այդ դեպքում անջուր կմնային Քուռի հովտի բերրի հարթավայրերը:

Ընդհանուր առմամբ, 1950-ականներից հետո շատ փորձեր են արվել Սեւանա լճի մակարդակը բարձրացնելու, որոնք միայն մասնակի արդյունքներ են տվել: 1996-ին ՀՀ կառավարությունը սկսեց նախապատրաստել գործողությունների պլան, որով ենթադրվում էր մշակել լճի կառավարման եւ փուլային վերականգնման համակցված նախագիծ: Նախապատրաստությունը ֆինանսավորվեց Համաշխարհային բանկի զարգացման ֆոնդի օգնությամբ, ինչպես նաեւ Ֆինլանդիայի, Նիդեռլանդների, Շվեդիայի եւ Շվեյցարիայի դրամական նվիրատվություններով:

«Սեւանա լճի էկոլոգիական հավասարակշռության վերականգնման ծրագիրը» հիշյալ նախաձեռնությամբ ծնված առաջին ներկայացված ծրագիրն է: Այն քննարկման դրվեց մարտի 15-ին: Ծրագրի ղեկավարն է Համաշխարհային բանկը ներկայացնող տիկին Սարի Սոդերստրյոմը: «Ազգը» մայիսի 16-ին արդեն նշել է, որ տիկին Սարին էկոլոգիական հինգ ծրագրերի հեղինակ է, որոնցից երկուսը (Մերձբալթիկայում) իրականացման փուլում են:

Տվյալ պարագայում առաջարկվող գործողությունները բաժանվում են մի քանի նախագծերի, նրանք, որոնք համարվում են գործողությունների պլանի հաջող գործադրման նախապայման (առաջին փուլի նախագծեր), եւ ուրիշներ՝ որոնք կարող են ներդրվել ընթացիկ ծրագրերում եւ որոնց արժեքը սահմանափակ է (երկրորդ փուլի նախագծեր), գործից միջին արժեքի նախագծեր, որոնք առավել հիմնարար զարգացման ծրագրերի նախապայմանն են (երրորդ փուլի նախագծեր), եւ հիմնական ներդրման նախագծեր, որոնց մասին ներկայումս ինֆորմացիան անբավարար է, որ հնարավոր լինի վերհանել դրանց տեխնիկա-տնտեսական ցուցանիշները (չորրորդ փուլի նախագծեր):

Առաջին փուլի գործողությունների գնահատված արժեքը կազմում է 2 մլն դոլար: Այս փուլում նախատեսված է. ա) հիմնադրել Սեւանա լճի հանձնաժողովը (ՍԼՀ) ՀՀ վարչապետի աշխատակազմի միջոցով եւ այս գործի վրա ծախսել 900 հազար դոլար: Ապա ստեղծել ու համակցել Սեւանա լճի վերաբերյալ օրենքներ եւ ենթաօրենսդրական ակտերը (ՍԼՀ-ի ուժերով՝ 300 հազար դոլար): Զուգահեռաբար՝ Գեղարքունիքի մարզային տեսչության (ԳՄՏ) եւ հողային տեսչության գործունեությամբ, ուժեղացնել օրենքների եւ կանոնադրությունների գործադրումը (100 հազար դոլար): Առաջին փուլի գործողությունների երրորդ շարքը նախատեսում է մշակել երեք պլան՝ ա) Սեւանա լճի ջրերի գլխավոր պլան (500 հազար դոլար), բ) հողօգտագործման եւ կենսաբազմազանության պլան (100 հազար դոլար), գ) արդյունաբերական աղտոտման կառավարման պլան (100 հազար դոլար): Այս դեպքում ՍԼՀ-ի հետ գործին են կցվելու նաեւ մի շարք նախարարություններ՝ գյուղատնտեսության, էներգետիկայի, էկոնոմիկայի եւ ֆինանսների, բնապահպանության, առողջապահության եւ քաղաքաշինության:

Գործողությունների երկրորդ փուլը գնահատված է 4 մլն 200 հազար դոլար: Այս փուլում նախատեսված է. 500 հազար դոլարով ծավալել հասարակական կրթարշավ (բնապահպանական իրազեկություն), բնապահպանական տեսակետից հարակայուն մենատնտեսություն վարելու եղանակների ներդրում (1 մլն 500 հազար դոլար), աջակցության բնապահպանական մենատնտեսություններին եւ ջրահավաք ավազանի կառավարմանը (աջակցությունը կարժենա 2 մլն դոլար), ապա ընտրված որոշակի աղբավայրերի բարելավում (սա կանի մունիցիպալ իշխանությունը 100 հազար դոլարով), եւ վերջում՝ կրկին 100 հազար դոլարով, սահմանափակ տարածքներում հիմնել արգելավայրեր: Այս դեպքում, նախարարություններից զատ, գործին կարող են մասնակցել նաեւ այլ շահագրգիռ կողմեր:

Գործողությունների երրորդ փուլն ավելի թանկ է՝ գնահատվում է 6 մլն 800 հազար դոլար: Այս փուլում ընդհանուր աշխատանքներին կմիանան նաեւ Հիդրոէկոլոգիայի եւ ձկնաբանության ինստիտուտը (ՀՁԻ), «Սեւան» ազգային պարկը (ՍԱՊ), ՄԱԿ-ի բնապահպանության ծրագրի ցանցը եւ Գեղարքունիքի բնապահպանական տեսչությունը: Նախատեսվում է հետեւյալը. ա) 1 մլն 500 հազար դոլարով վերհանել Որոտանի թունելի եւ Եղվարդի ջրամբարի տեխնիկա-տնտեսական արդյունավետությունը, բ) հիմնադրել բնապահպանական էկոլոգիական (կենսաբանական լճակների) կեղտաջրերի մշակման տեղակայանք (750 հազար դոլար), գ) ամրապնդել «Սեւան» ազգային պարկը (800 հազար դոլար), դ) խրախուսել համագործակցությունը կենսաբազմազանության կառավարման գծով կովկասյան այլ կազմակերպությունների հետ (100 հազար դոլար), ե) իշխանի բուծարանների վերականգնում (1 մլն դոլար), ե) խեցգետինների արդյունաբերության զարգացում (150 հազար դոլար), զ) բնապահպանական տվյալների հավաքում (200 հազար դոլար), է) լճի դիտանցի եւ անալիզի ծրագիր (1 մլն 500 հազար դոլար), ը) էկոհամակարգերի դիտանցի եւ անալիզի ծրագիր (600 հազար դոլար), ինչպես նաեւ՝ հիդրոդինամիկական եւ էկոլոգիական մոդելավորում (200 հազար դոլար):

Եվ վերջապես ծրագրի վերջին՝ չորրորդ փուլն առավել թանկ է՝ 17 մլն դոլար: Նախատեսվում է հիմնել կեղտաջրերի մշակման գործարաններ (7,5 մլն դոլար), վերականգնել եւ ընդլայնել կեղտաջրերի ցանցերը (8,5 մլն դոլար), Ջերմուկի համար անցկացնել նոր խողովակագիծ (600 հազար դոլար), վերականգնել Գիլի լիճը (400 հազար դոլար):

Բացի թվարկածից, չորրորդ փուլում, որպես առանձին գործողություններ նախատեսված է ավարտել Որոտանի թունելի շինարարությունը (15 մլն դոլար) եւ Եղվարդի ջրամբարի կառուցումը (100 մլն դոլար): Այսպիսով՝ «Սեւանա լճի էկոլոգիական հավասարակշռության վերականգնման ծրագիրը» (առանց Որոտանի եւ Եղվարդի) գնահատվում է 30 մլն դոլար: Որտեղի՞ց են հայթայթվելու անհրաժեշտ գումարներ. տիկին Սարի Սոդերստրյոմի կարծիքն այս հարցում հետեւյալն է. «Հայաստանում ոչ մի կարճաժամկետ կամ միջին տեւողության բնապահպանական ներդրում հնարավոր չէ իրականացնել առանց արտաքին գործակցական կապերի, քանի որ Հայաստանը ներկայումս տնտեսական անցումային փուլում է եւ սահմանափակ ազգային պաշարների նկատմամբ տարաբնույթ պահանջարկ կա: Առանձնակի ուշադրություն պետք է դարձնել այն դոնորներին, որոնք ակտիվ են բնապահպանության բնագավառում: Այսօր քիչ քանակությամբ դոնորներ են գործում Հայաստանում, սակայն կառավարությունը պետք է նրանց հետ կապեր պահպանի հաստատված կազմակերպությունների միջոցով»:

ԱՐԻՍ ՂԱԶԻՆՅԱՆ

ԱՐՏԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հայաստանում պետք է զարգացնել օպտիկական սարքերի արտադրությունը

Սանկտ Պետերբուրգի հայ համայնքի մի երեկույթում ինձ ծանոթացրին տեղի նշանավոր օպտիկա-մեխանիկական միավորման (ЛОМО) առաջատար կոնստրուկտորներից մեկի հետ.

- Անդրանիկ Իոանիսյան,- ներկայացավ նա:

- Դուք որեւէ ազգակցական կապ ունե՞ք հայտնի օպտիկ Բագրատ Իոանիսյանի հետ,- անմիջապես հարցրի ես:

- Հայրս է...

Բագրատ Իոանիսյանը խորհրդային օպտիկայի ամենաաչքի ընկնող դեմքերից էր: Երկար տարիներ լինելով ЛОМО-ի գլխավոր կոնստրուկտորը, նա ղեկավարել է խորհրդային խոշորագույն աստղադիտակների ստեղծման ու տեղադրման աշխատանքները: Նրա հեղինակած աստղադիտակները գործում են Ալմա Աթայում, Ղրիմում, Աբաստումանում, Չելյաբինսկում, իսկ Բյուրականի 2.6 մետր հայելու տրամագծով աստղադիտակը երկար տարիներ խոշորագույնն էր Եվրոպայում: Իոանիսյանի կենսագրության հետաքրքիր փաստերից մեկն այն է, որ նա նույնիսկ բարձրագույն կրթություն չի ստացել, բայց նկատի ունենալով նրա հսկայական ավանդն օպտիկական գիտության մեջ, ԽՍՀՄ ԳԱ նախագահությունը նրան շնորհել է տեխնիկական գիտությունների դոկտորի կոչում: Եղել է Սոցիալիստական աշխատանքի հերոս, Լենինյան մրցանակի դափնեկիր:

- Ենթադրում եմ, որ դուք շարունակում եք ձեր անվանի հոր գործը:

- Անշուշտ, թեեւ նրա հաջողությունները չունեմ,- ժպտում է զրուցակիցս: - Վերջերս Երեւանից զանգեց ինձ անծանոթ մի մարդ, Սերգեյ Քոչարյան, եւ խնդրեց աջակցել որոշ օպտիկական սարքերի արտադրության գործը ծեռք բերելու գործում: Անկեղծ ասած, ես վաղուց էի սպասում նման հեռախոսազանգի, եւ խիստ գոհ էի, որ հնչեց: Ես երկար եմ խորհել, որ Հայաստանում պետք է ստեղծել օպտիկական սարքերի արդյունաբերություն: Ժամանակին հայրս ասում էր, որ այնտեղ արդեն բավարար մակարդակ ու բազա է ստեղծված դրա համար: Անկախ Հայաստանի համար այդ հարցն առավել քան հրատապ է:

Իոանիսյանը դժվարացավ հավաստել, թե հիշյալ հեռախոսազանգը կապված էր երկրի ղեկավարության փոփոխման, քաղաքական ու տնտեսական կյանքում ակնկալվելիք բեկումների հետ: Բայց նա ուզում էր հուսալ, որ էկոնոմիկայի ասպարեզում կդրսեւորվեն նոր մոտեցումներ, եւ ցանկություն հայտնեց իր նկատառումները հայտնել կապված իր մասնագիտության հետ:

- Հայրս շատ հայրենասեր մարդ էր, եւ նրա հետ ես բազմիցս եղել եմ նախնյաց երկրում, մոտիկից գիտեի այն, ինչն առնչված էր մեր բնագավառին: Կարծում եմ, Հայաստանում 80-ականների վերջին սկսել էր կազմավորվել օպտիկական արդյունաբերություն: Անշուշտ դրան շատ էր նպաստում աստղագիտության, աստղաֆիզիկայի բարձր մակարդակը:

- Ի դեպ, պրն Իոանիսյան, սակավին խորհրդային տարիներին մոսկվացի մի հայ միջուկագետ ֆիզիկոս ասաց, որ աստղագիտությունը գեղեցիկ գիտություն է: Նրա մասին կարելի է գրել, երազել եւ այլն, բայց հանրապետության էկոնոմիկային իրական եկամուտ չի բերի՝ գուցե խորհրդային շրջանում իմաստ ուներ զարգացնել աստղագիտությունը, իսկ հիմա՞:

- Աստղագիտությունն իրոք գիտության էլիտար ուղղություններից մեկն է, եւ իսկապես դժվար է խոսել ծախսերի հատուցման մասին: Բայց հիասթափվելով այդ գիտությունը, ես նկատի ունեի հարցի մյուս կողմը՝ ինձ հարազատ աստղադիտակների տեսանկյունից: Որպեսզի գործեն հեռադիտակային հզոր համակարգերը, դրանք պետք է ապահովված լինեն ամենաբազմապիսի օժանդակ պարագաներով, որն ինքնին սարքաշինություն է, թեկուզեւ նեղ մասնագիտական առումով: Եվ այդ ամենի հիմքը օպտիկան է: Ես չգիտեմ, Հայաստանում մնացե՞լ են այն բազմաթիվ բարձրակարգ մասնագետները, որոնցից շատերի հետ սկսած Միրզոյանից եւ Գուրզադյանից, ծանոթացել եմ Լենինգրադի մեր տանը: Նրանք գալիս էին հորս հետ խորհրդակցելու կամ պարզապես զրուցելու: Հուսով եմ, որ նրանց մեծ մասը մնացել է հայրենի երկրում: Այնժամ պետք է լրջորեն մտածել տեղում օպտիկական արդյունաբերություն ստեղծելու մասին:

Անդրանիկ Իոանիսյանի կարծիքով, Հայաստանում առհասարակ պետք է զարգացնել փոքր եւ միջին ձեռնարկությունների համակարգը: Տվյալ դեպքում բնավ էլ հարկ չկա Երեւանում թե Բյուրականում կառուցելու ЛОМО-ի նման հսկայական մի գործարան: Նպատակահարմար է ստեղծել 10-20-30 հոգանոց կոլեկտիվներ, որոնք ոչ թե խնդիր դնեն կազմակերպել որեւէ օպտիկական սարքի մասսայական արտադրություն, այլ շեշտը դնեն եզակի գիտատար պարագաների ստեղծման վրա, որ ռեալ է հաշվի առնելով ինտելեկտուալ մտքի առկայությունը Հայաստանում: Ընդսմին, ընդգծում է կոնստրուկտորը, պարտադիր էլ չէ, որ հենց սկզբից ձեռք բերվեն գերժամանակակից արտադրական կարողություններ: Պարզ է, որ Հայաստանում նման ֆինանսներ չկան: Կարելի է անհամեմատ էժան գներով, թեկուզեւ Ռուսաստանում, գնել օգտագործված, բայց չհնացած տեխնիկական միջոցներ եւ տեղում կատարելագործել: Ամենայն հավանականությամբ, Հայաստանի շատ ձեռնարկություններում էլ կգտնվեն անգործության մատնված տեխնիկա ու հաստոցներ որպես հումք օպտիկական արտադրության համար:

- Պրն Իոանիսյան, ասում են բիզնեսում ամենակարեւոր անձը կլիենտն է: Եթե ընդունենք, որ Հայաստանում նշված արտադրության ստեղծումը հավանական է, ապա, բնականաբար, պետք է դրվի արտադրանքի իրացման հարցը, որ ամենադժվար գործն է: ЛОМО-ն դրա օրինակ:

- Դա իրոք բարդ խնդիր է, մասնավանդ որ վերջին տարիներին գերազանցապես զբաղվում եմ օպտիկական սարքերի ու տարրերի համաշխարհային շուկայի ուսումնասիրությամբ եւ առանց կեղծ համեստության կարող եմ ասել, որ համարվում եմ այդ բնագավառի բանիմաց մասնագետներից մեկը Ռուսաստանում: Դեռ վերջերս մենք բոլորս խիստ կտրված էինք արտաքին աշխարհից: Արընթաց փոփոխվող իրադրությունը շփոթություն առաջացրեց ինչպես ամեն տեղ, այնպես էլ ЛОМО-ում: Արտադրանքի իրացման առումով իսկապես մեծ խնդիրների առջեւ կանգ առանք: Օրինակ, արտադրում էինք ոսպնյակներ: Ահա եւ ամերիկացիները [illegible] Տայվանում, Ֆիլիպիններում, Սինգապուրում բացեցին գործարաններ, որոնցում սկսեցին արտադրել որակյալ եւ, որ ամենակարեւորն է, էժան ոսպնյակներ: Փոխարենը մենք սկսեցինք թողարկել որոշակի տիպի օպտիկական էլեմենտներ, որ ոչ մի տայվանցի կամ սինգապուրցի չի կարող արտադրել: Ուզում եմ ասել, որ պետք է սովորել աշխատել արեւմտյան ֆիրմաների հետ ու չվախենալ նրանցից: Համենայն դեպս, ЛОМО-ն շնչում է մեջքը: Ի դեպ, մեր բիզնեսում երկար տարիներ համագործակցել եմ շատ ամերիկահայերի, ֆրանսահայերի հետ: Հենց այսօր ես կարող եմ թվարկել մի շարք օպտիկական սարքեր, բնավ էլ ոչ բարդ բնույթի, որոնց պահանջարկը կա համաշխարհային շուկայում:

- Ինչի՞ց պետք է սկսել Հայաստանում:

- Այստեղ գաղտնիք չկա: Նախ պետք է անցկացնել հաշվառում-գույքագրում՝ ինչ կա տեղում, հետո՝ ինչ արտադրել, եւ երրորդ՝ ինչ ֆինանսական միջոցներով: Կարծում եմ, կարելի է գտնել ռուսաստանցի հայ բիզնեսմենների, որոնք գործը գրագետ կազմակերպելու դեպքում կհամաձայնեն ֆինանսապես աջակցել: Շուկայի համար եւս պետք է բավարարել երեք պայման՝ որակ, մատչելի գին եւ կանոնավոր մատակարարման երաշխիք: Օպտիկական սարքերի մասնագիտացված փոքր ձեռնարկությունը նախնական մեծ ծախսեր չի պահանջում, տալիս է արդյունավետ արտադրանք, տեխնիկական առումով բարդություններ չի ստեղծում փոխադրելիս (արտահանելիս) եւ այլն:

Ես լավատեսորեն եմ տրամադրված եւ կուզեի, որ իմ լավատեսությունը փոխանցվեր ապագա հայ գործընկերներիս:

ՌՈՒԲԵՆ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆ

Սանկտ Պետերբուրգ-Մոսկվա

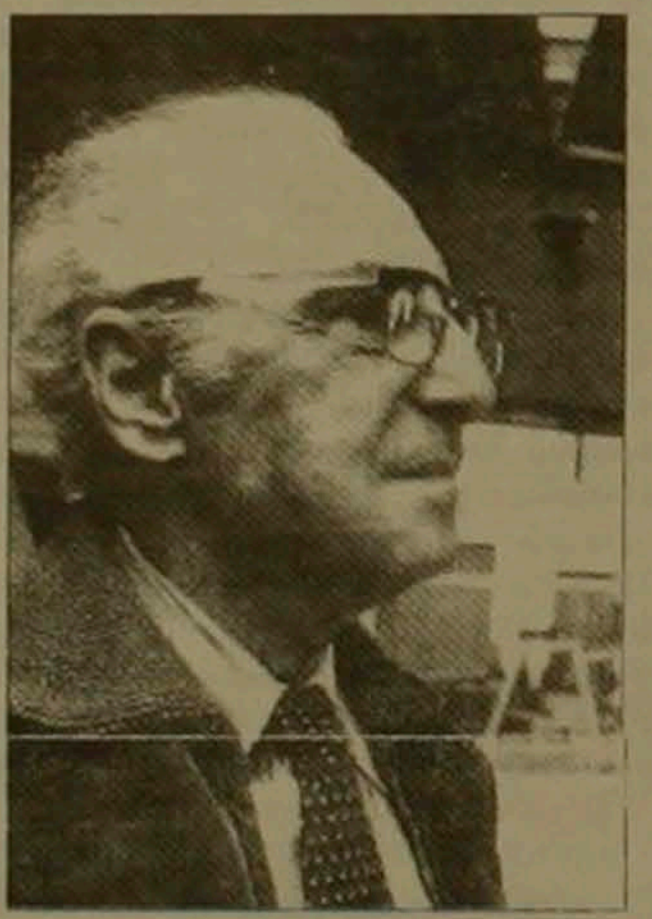

Բագրատ Իոանիսյան

ԱԶԳ

Միջազգային

ԱՎՏՈԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

Երկու աշխարհամասերը միացնող համարձակ քայլ

Ինչպե՞ս են համագործակցելու «Դայմլերն» ու «Կրայսլերը»

Անկախ նրանից, թե որտեղ է արտադրված մեքենան, «Մերսեդես» գնողը հաստատ գիտի, որ գերմանական մեքենա է գնում, «Ալֆա-Ռոմեո» գնողը՝ իտալական: Անդրադառնալով «Դայմլեր-Կրայսլեր» գերկոնցեռնի առաջացմանը, «Էկոնոմիստ» հանդեսն իր մայիսի 9-ի համարում գրում է, որ հաջողության համար պահպանելով հանդերձ ազգային պատկանելությունը, նորաստեղծ ավտոընկե-

սակայն, որոնք չեն ընդգրկում Հյուսիսային Ամերիկան, որն աշխարհի ամենամեծ ավտոշուկան է: Մյուս կողմից, «Դայմլերը» խոշոր քայլերով առաջ է անցնում իր գերմանացի մրցակիցներից, որոնց ծրագրերը «խամրած» են թվում: ԲՄՎ-ի ղեկավար Բեռնդ Պիշեցրիդերը «Դայմլերի» քայլն անվանել է «համարձակ եւ ռազմավարական տեսակետից ճիշտ»: Ի դեմս չափսերով փոքր, բայց հզոր նոր «Մերսեդեսների», Եվ-

լու է մեկ մլն ավտոմեքենա: «Կրայսլերի» սալոն-մեքենաները, ճիշտ է, Ամերիկայում այժմ ամենահաջողակները չեն, նրանց գերազանցում են «Ֆորդն» ու «Ջեներալ մոտորսը», սակայն նրանց միջին շահութաբերությունը դեռեւս ամենաբարձրն է երեք մեծագույն ընկերությունների թվում՝ շնորհիվ մինի բեռնատարների եւ ջիպերի արտադրության: Անցյալ տարի «Կրայսլերի» եկամուտը յուրաքանչյուր վաճառքի դիմաց

մերիկայում: Դրանք համեմատաբար փոքր շուկաներ են առայժմ, բայց մեծանալու հեռանկարներ ունեն: «Դայմլերը» վերջերս նահանջ էր ապրում Չինաստանում: Նոր ավտոընկերությունը, որպեսզի ընդարձակի գործունեությունը Ասիայում, հավանաբար կապեր կհաստատի Ճապոնիայի «Նիսան մոտորս» ընկերության հետ, որը ներկայումս «վատ ժամանակների» մեջ է ապրում: Մյուս կողմից, «Նիսանին» օգ-

րությունը պիտի կարողանա դեն գցել ազգային առանձնահատկությունները:

Մի ժամանակ ճապոնացիներն էին տակնուվրա անում աշխարհի ավտոարդյունաբերությունը: Այժմ հերթը գերմանացիներինն է: Մայիսի 7-ին հայտարարված «Դայմլեր-Կրայսլեր» գերկոնցեռնի ստեղծումն իր ծավալով աշխարհի հինգերորդ մեծագույն ավտոընկերությունն է: Ըստ պայմանագրի, «Դայմլեր-Կրայսլերի» 53 տոկոսը պատկանելու է գերմանական խոշորագույն արդյունաբերական ֆիրմային, իսկ 47 տոկոսը Ամերիկայի երրորդ ամենամեծ ավտոընկերությանը: Նրա տարեկան եկամուտը կազմելու է մոտ 130 մլրդ դոլար:

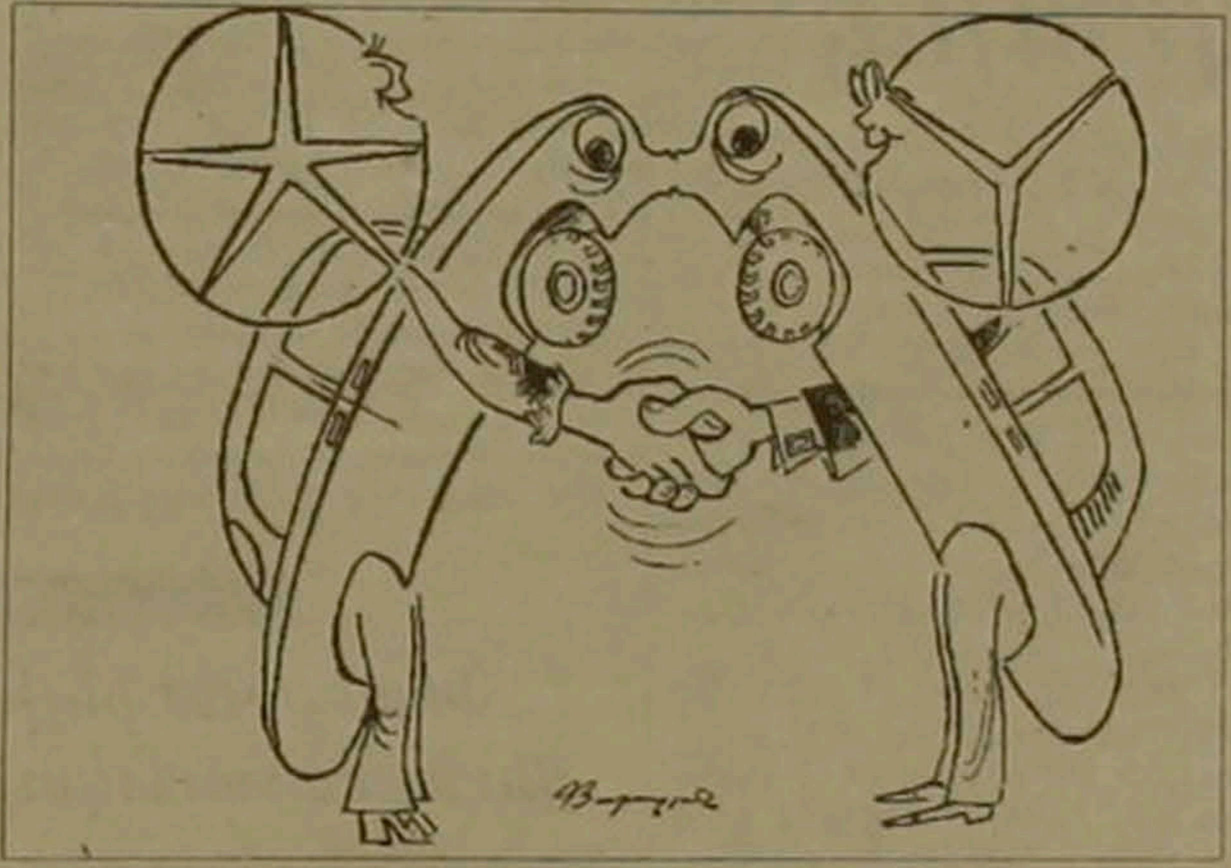

Ավտոարդյունաբերության «աշխարհագրությունը» այս մի քայլով բավական խոշոր փոփոխության է ենթարկվելու: Դետրոյթն այսուհետ չի բաղկանալու երկու միջազգային («Ֆորդ» եւ «Ջեներալ մոտորս») եւ մեկ տեղական («Կրայսլեր») հսկաներից: Վերջինս, որը ցարդ թույլ էր ուղեւորատար մեքենաների արտադրության բնագավառում, կարողանալու է օգտվել «Դայմլեր-Բենցի» արտադրած եւ իր հավասարը չունեցող «Մերսեդեսի» գերազանց մեխանիզմներից:

Եվրոպայում այդ միավորման նշանակությունն ավելի մեծ է լինելու: Դա նշանակելու է, որ Եվրոպայի տեղական մյուս ավտոընկերությունների «օրերը հաշված են»: «Ռենոյի» եւ «Պեժո-Սիտրոենի» նմանները, որոնք մեծապես հենվում են ներքին շուկայի վրա, հավանաբար ցնցակաթվածի մեջ լինեն այս վերջին զարգացումներից: Նույնը եւ «Ֆիատը», որը ներկայումս գտնվում է միջազգային մեծ ծրագրեր իրագործելու ճանապարհի կեսին: Ծրագրեր,

րոպայի ավտոընկերություններն ուժեղ մրցակից են ունենալու: Ֆրանսիացիներն ու իտալացիներն այլեւս չեն կարողանալու թերագնահատել Շտուտգարտի ջանքերը: «Դայմլերն» արդեն իսկ մեկ միլիարդ է ներդրել նոր, փոքր մոդելների համար եւ բավականաչափ կամք ու ուժ ունի իրականացնելու իր ծրագրերը:

Սակայն պայմանագրի ամենահետաքրքիր եզակի մասն այն է, որ միմյանց է միացնում երկու աշխարհամասեր: Ճիշտ է, ամերիկյան եւ ճապոնական ընկերությունները (ինչպես «Տոյոտան», «Հոնդան», «Ֆորդը») տասնամյակներ շարունակ ավտոմեքենաներ են արտադրել աշխարհի ամենատարբեր մասերում, բայց երբեք չի եղել, որ ամերիկյան խոշոր մի ընկերություն կառավարվի թեկուզ մասնակի, արտասահմանից:

Նոր ընկերությունը նոր մոդելների մի զգալի շարք է ունենալու: «Մերսեդես-Բենցը» տարեկան արտադրե-

կազմել է 1468 դոլար համեմատած «Ֆորդի» 1000 եւ ՋՄ-ի 683 դոլարի հետ: Նման ցուցանիշը համապատասխանում է «Մերսեդեսի» շահերին, որը նույնպես արձանագրում է 1561 դոլարի եկամուտ, չնայած չունի մինի բեռնատարների եւ ջիպերի արտադրություն:

Երկու ընկերություններից «Կրայսլերն» ավելի է զգում պայմանագրի անհրաժեշտությունը: 1994-ին նման միաձուլում կատարվել էր Բրիտանիայի «Ռովերի» եւ «Մերսեդեսի» գլխավոր մրցակից ԲՄՎ-ի միջեւ: «Ռովերը» շարունակում է վնաս կրել, սակայն «Կրայսլերը» լավ է կազմակերպված եւ դեռ շահութաբեր է: Դա ամերիկյան միակ ավտոընկերությունն է, որ ավելի շատ եկամուտ է ստանում, քան իր կապիտալի արժեքն է:

Սակայն գերկոնցեռնի առաջ երեք գլխավոր հարցեր են ծառանում: Առաջին, նոր խմբի գործունեությունը թույլ է Ասիայում եւ Լատինական Ա-

նելու «Կրայսլերի» ցանկությունը կարող է բարկացնել «Դայմլերի» տնօրեն Յուրգեն Շրեմպին: Երկրորդ, ի՞նչ է լինելու «Դայմլերի» հետագա գործունեության բախտը օդային տարածքի նվաճման, զենքի արդյունաբերության եւ այլ ծառայությունների բնագավառներում, որոնք այնքան էլ կապ չունեն ավտոընկերության գործունեության հետ: Նորաստեղծ միավորումը կարող է բոլորովին այլ բնագավառներում համագործակցել, չնայած «Դայմլերի» այն հավաստիացումներին, թե ինքը շարունակելու է իր ոչ ավտոմոբիլային նախկին գործունեությունը: Բայց մեծագույն հարցն է, թե արդյո՞ք երկու ընկերությունների միավորումը հաջող է գործելու: Ամերիկացի մեկնաբան Մարիան Կելլերն ընդունելով հանդերձ միաձուլման տրամաբանությունը, վախ է հայտնում, որ նման տարբեր ընկերություններ կողք-կողքի դնելը դժվար է լինելու: «Նրանք իրարից տարբեր են ինչպես նավթը ջրից», ասում է նա: Հաջողության հասնելու համար նրանք պետք է լրացնեն միմյանց: Նորաստեղծ ընկերությունը երկու ղեկավար է ունենալու («Դայմլերի» Շրեմպն ու «Կրայսլերի» Ռոբերտ Իթոնը) եւ կառավարվելու է երկու գլխավոր գրասենյակներից, մեկը Շտուտգարտում, մյուսը Միչիգանում: «Կրայսլերը» վերջին տարիներին երկու անգամ հազիվ է փրկվել սնանկացումից եւ «Դայմլերը» երեւի նրան իր մեթոդները թելադրելու գայթակղությանը չդիմանա: Սակայն նա պետք է հաշվի առնի նաեւ, որ շատ բան ունի սովորելու «Կրայսլերի» արդյունաբերական հմտություններից եւ ունակություններից: Եթե նրանք կարողանան փոխզիջումներով եւ միմյանցից դասեր քաղելով համագործակցել, արդյունքը հրաշալի է լինելու:

ԹԵԼ ԱՎԻՎ

Արժեքների վերագնահատում

Շատերից մեկի պատմությունը

1995 թ.-ին Էրիկ Բեն-Զվին մտնում է Իսրայելի բանակ եւ մեկնում Հարավային Լիբանան՝ որպես հետախույզ մասնակցելու «Հըզբոլլահի» պարտիզանների դեմ մղվող պատերազմին: Մեկ շաբաթում նա հասցրեց տեսնել պատերազմը: Նրա ընկերներից երեքը այլեւս չեն վերադառնա: Ինքը 18 ամիս անց վերադարձավ՝ բայց առանց կրակի բովով անցած զինվորի հպարտության զգացումի: Այսօր նա Թել Ավիվի համալսարանի ուսանող է եւ քարոզում է ընդդեմ Իսրայելի զավթողական քաղաքականության: «Հիմար, վատ մտածված քաղաքականություն է», ասել է «Չորս մայրերի շարժում» կազմակերպության երիտասարդական թեւի 22-ամյա առաջնորդը: «Շարժումը» արդեն մեկ տարի հակապատերազմական քաղաքականություն է վարում եւ զորքերի արագ դուրսբերում է պահանջում տարածաշրջանից: Լիբանանում տեղակայված զորքն արդեն անիմաստ ու անհույս է համարում պատերազմը, որը նրանց բարոյական դիակի է վերածում:

Անցյալ տարի տխուր փոփոխություն կատարվեց Իսրայելի հասարակական կարծիքում: Հասարակ իսրայելցիները մեկ անգամ արդեն հանդուրժել էին մեկ տարում մի քանի տասնյակ զինվորի կորուստը, այն համարելով Հարավային Լիբանանում «միջանկյալ գոտու» պահպանման համար վճարված գին, քանի որ կարծում էին, թե դա է հյուսիսային Իսրայելի բնակավայրերը հարձակումներից պաշտպանելու միակ հնարավորությունը: Բայց աճող կորուստները եւ իրենց որդիներին տուն վերադարձնելու պահանջները փոխեցին շատերի միտքը: Վարչապետ Նաթանյահուն փաստորեն պատասխանել է փոփոխված հասարակական կարծիքին, երբ առաջարկել է քննարկել զորքերը Լիբանանից հանելու պայմանները: Յոսի Բեյլինը, որը ղեկավարում է զորքերը Լիբանանից հանելու խաղաղարար գործընթացը, օրենսդիր եւ պաշտոնական կաբինետի նախարար, ասում է. «Մարդիկ աստիճանաբար հասկանում են, որ Լիբանանում մնալը մեծ սխալ է: Մենք ավելի մեծ գին ենք վճարում, քան եթե զորքերը դուրս բերենք Լիբանանից»:

Անցած տարվա ձմեռային մի գիշերն այս խնդրում շրջադարձային եղավ: 1982-ից սկսած Լիբանանում մարտական գործողությունների ընթացքում մոտ 900 իսրայելցի զինվոր սպանվեց: Բայց միայն 1997 թ. փետրվարի 4-ին տեղի ունեցած ողբերգությունն էր, որ շատ իսրայելցիների ստիպեց փոխել իրենց կարծիքը լիբանանյան առաքելության վերաբերյալ:

Երկու Սիկորսկի-CH 53 ուղղաթիռ, որոնք պահպանում էին «անվտանգության գոտին», բախվեցին Լիբանանի սահմանի մոտ եւ ուղղաթիռներում գտնվող 73 զինվորները զոհվեցին: Այդ ժամանակ Բեն-Զվին, որը ավարտում էր զինվորական ծառայությունը եւ մեկնել էր Լիբանանից, դեռեւս պաշտպանում էր կառավարության քաղաքականությունը՝ հակադրվելով իր ծնողներին: Վթարը ստիպեց նրան վերանայել համոզմունքները:

Նա վերհիշում է անցյալի դաժան իրադարձությունները. ձախողվեց Իսրայելի հիմնական նպատակը՝ պաշտպանել Լիբանանի սահմանի մոտ ապրող բնակչությանը «Հըզբոլլահի» հարձակումներից: Նույնիսկ 1996 թ. բանակի դաժան հարձակումներից հետո շիա իսլամականները շարունակում էին հրթիռակոծել Իսրայելը: Հիշեց, թե ինչպես դադարեց վստահել Լիբանանում Իսրայելին օժանդակող Հարավային Լիբանանի բանակին: Ինչպես սկսեց շատ քիչ նշանակություն տալ օտարերկրյա հողում Իսրայելի զինվորներին հաստատուն դիրքերում պահելուն: Բեն-Զվին աճեց այնքան, որ սկսեց վերագնահատել իր՝ այնտեղ անցկացրած ժամանակի արդյունքները: «Ես անհույս ու դատարկ էի, ինչպես հավանաբար ամերիկացի զինվորներն էին Վիետնամում»:

Բեն-Զվին համոզված է, որ հաջորդ տարի Իսրայելը կսկսի հանել իր զորքերը Լիբանանից: Այս պատերազմում իսրայելցիները փոխեցին իրենց կարծիքը սեփական՝ ամենազոր թվացող բանակի եւ ուժի մասին: «Իսրայելցիները ծնված օրից դաստիարակվել են այն ոգով, որ բանակը կարող է անել ամեն ինչ, ասում է Բեն-Զվին: Բայց ահա մենք էլ դեմ առանք դաժան իրականությանը՝ արհեստավարժ բանակը չի կարող մրցել արագ կամ այլազգի պարտիզանների հետ: Այս պատերազմը մենք տանուլ տվեցինք»:

«ԼՅՈՒԶՈՆԻ»

Թարգմանեց
ՌՈՒԶԱՆ ԱՍԼԱՅԱՆԸ

ԱՇԽԱՐՀ

Ռուսաստանի կառավարության առաջնային նպատակները

ՄՈՍԿՎԱ, 18 ՄԱՅԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ռուսաստանի կառավարությունը հայտարարել է, որ իր մոտակա գործունեության մեջ անշեղորեն առաջնորդվելու է հետեւյալ անվերապահ առաջնություններով, ելնելով տնտեսական քաղաքականության այն հիմնական սկզբունքներից, որոնք սահմանված են Դաշնության ժողովին ՌԴ նախագահի հղած ուղերձում, նախագահի բյուջետային ուղերձում: Այդ մասին այսօր ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի թղթակցին հաղորդեց վարչապետի մամլո քարտուղար Կոնստանտին Վոյցեխովիչը: Այդ առաջնությունների թվումն են պետական փոխառությունների ծավալների նվազեցումը, փոխառությունների միջին ժամկետի ավելացումը, այդ հիման վրա պետական պարտքի աճի դադարեցումը, նրա բաժնի կայունացումը ներքին համախառն արտադրանքի մեջ, պետական պարտքի սպասարկման ծախսերի կրճատումը մինչեւ ներքին համախառն արտադրանքի 4,2 տոկոս 1999 թվականին եւ մինչեւ 3,6 տոկոս՝ 2000 թվականին: Ընդգծվում է բյուջետային ծախսերի կարգավորման եւ արդյունավետության բարձրացման, բյուջեի եկամուտների բարձրացման եւ այդ հիման վրա համապետական բյուջեի կրճատման անհրաժեշտությունը մինչեւ ներքին համախառն արտադրանքի 3,6 տոկոս 1999 թվականին եւ 2,5 տոկոս՝ 2000 թվականին:

Պակիստանը պատրաստ է միջուկային փորձարկումներ անցկացնելու

ԻՍԼԱՄԱԲԱԴ, 18 ՄԱՅԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Պակիստանը գտնվում է սեփական միջուկային փորձարկումներ իրականացնելու 24-ժամյա պատրաստականության վիճակում: Ըստ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի հաղորդման, դա խոստովանել է երկրի վարչապետ Նավազ Շարիֆը, կիրակի օրը Լահոր քաղաքում ելույթ ունենալով իր գլխավորած Պակիստանի մահմեդական լիգա կուսակցության ակտիվիստների առջեւ: «Մենք սարսափի զգացումով չենք համակված հնդկական միջուկային սպառնալիքի դեմ հանդիման, հայտարարել է նա, որովհետեւ Պակիստանը նույնպիսի ներուժ ունի»: Նավազ Շարիֆի խոսքերով, Իսլամաբադը, սակայն, չի շտապում իրացնել Հնդկաստանի գործողություններին «արժանի պատասխան» տալու իր իրավունքը, թեեւ միջուկային հնարավորություններ ունի առնվազն 20 տարի: «Այժմ մենք կարող ենք ապացուցել համապատասխան որոշում ընդունելու պահից ոչ ավելի, քան մեկ օրվա ընթացքում միջուկային փորձարկում կատարելու մեր կարողությունը», նշել է վարչապետը:

Չինացիները խուսափում են զորակոչից

Չինաստանի բանակն այլեւս չի հրապուրում երիտասարդ չինացիներին: Երկրի պաշտպանության նախարարության վիճակագրության համաձայն, ավարտված ձմեռային զորակոչը ձախողվել է ՉԺՀ 20-ից ավելի խոշոր քաղաքներում, այդ թվում Շանհայում, չնայած հավաքագրման ծառայությունները նորակոչիկներին խոստացել էին աշխատավարձ, կացարան, իսկ զորացրվողներին՝ պարգեւավճար:

«ԷՔՍՊՐԵՍ»

Երկրաշարժ Թուրքիայում

ԵՐԵՎԱՆ, 18 ՄԱՅԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Մայիսի 18-ին, տեղական ժամանակով 2 անց 10 րոպեին Թուրքիայի տարածքում տեղի է ունեցել երկրաշարժ: Ինչպես հայտնեցին ՀՀ սեյսմիկ պաշտպանության ազգային ծառայությունից, երկրաշարժի ուժգնությունը էպիկենտրոնում, որը գտնվում է Սարիղամիշ քաղաքից 55 կմ հարավ, կազմել է 4 բալ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մշակույթ

Այս օրերին, երբ մեր ժողովուրդը նշում է 80 տարի առաջ ստեղծված Առաջին Հանրապետության հոբելյանը, որն արդյունք էր Սարդարապատում, Բաշ-Ապարանում եւ Ղարաքիլիսայում թուրքերի դեմ տարած պատմական հաղթանակների, ուզում եմ հիշել այդ հաղթանակների, հատկապես Ղարաքիլիսայի ճակատամարտի գեղարվեստական էպոպեան ներկայացնող գրողին: Ոչ վաղ անցյալի ապազգային հասարակարգում տաբու էր դրված ազգային թեմաների վրա եւ յուրաքանչյուր արվեստագետի համար դրանք դիտվում էին «արգելված գոտիներ»: Պետք էր մեծ համբերություն, խոր հայրենասիրություն կարողանալու համար շրջանցել «գաղափարական»-գլավլիտային արգելքները: Միքայել Ամիրբեկյանը (1923 թ., Ղարաքիլիսա-1983 թ., Երեւան) այն անհատներից էր, որ կարողացավ «թռչել»... անդունդի վրայով՝ ստեղծելով «Վերջին հողակտորի վրա» երկհատոր պատմահայրենասիրական վեպը (1973 եւ 1979 թթ.):

«Վերջին հողակտորի վրա». Թռիչք անդունդի վրայով

Մարշալ Հովհաննես Բաղրամյանին հասցեագրած նամակում (20.12.74 թ.) Մ. Ամիրբեկյանը գրում է. «Վերջին հողակտորի վրա» խորագիրը կրող վեպը նվիրված է մեր ժողովրդի ոչ հեռավոր անցյալի 1917-1921 թվականների պատմական նշանակալից անցքերին: Նկարագրվող դրվագները պատմական եղելություններ են, գործող անձանց մեծ մասը կոնկրետ իրական մարդիկ: Վեպի առաջին գրքում, որ ուղարկում եմ ձեզ, լայն տեղ է հատկացված Սարդարապատի, Բաշ Ապարանի եւ Ղարաքիլիսայի հերոսական ճակատամարտերին: Ուսումնասիրությունները սկսել եմ շատ տարիներ առաջ, երբ դեռ այդ անցքերի շատ մասնակիցներ էին ապրում, զրուցել եմ շուրջ հազար մարդու հետ, պրպտել արխիվներում եւ թղթին հանձնել մոռացվող անցյալը... Գրքում ավելի մանրամասն նկարագրել եմ Ղարաքիլիսայի ճակատամարտը, քանի որ այնտեղ եմ ապրել ու գործել իմ հերոսները եւ իմ խորին համոզմամբ, այդ ճակատամարտը իր ծավալով ու նշանակությամբ բացառիկ տեղ է բռնում հայ ժողովրդի 1918 թվականի հերոսամարտերում (թեեւ դեռեւս այդպես չի դիտվում, բայց փաստերը այդ համոզմանն են բերում)»...

Մեծ ու բազմազան է հերոսների ու կերպարների պատկերասրահը, ասենք միայն, որ վեպում հառնում են Գարեգին Նժդեհը (Նուրի), գեներալ-մայոր Թովմաս Նազարբեկյանը, գեներալ Մովսես Սիլիկյանը, գնդապետներ Միքայել Մազմանյանը, Պետրոս Սամրջյանը, Օսիկ Փիրումյանը, կոմիսարներ Գուրգեն Մովսիսյանն ու Գեւորգ Սայադյանը եւ էլի շատերը:

Մի քանի օր տեւած Ղարաքիլիսայի ինքնապաշտպանության վճռական ճակատամարտը տեղի է ունեցել մայիսի 26-ին Ավարայրի ճակատամարտի օրը: Վեպի հերոսներից Վեհիբ փաշան՝ կովկասյան ռազմաճակատի հրամանատարը, զարմացել է, թե այդ ինչպե՞ս են հայերը կռվում ու դիմադրում, երբ հեշտորեն զիջեցին Կարսն ու Ալեքսանդրապոլը, եւ խորհում է, որ իր բանակի «թեւերը ջարդվեցին Սարդարապատում, իսկ ոտքերը Ղարաքիլիսայում» եւ չի կարող անցնել Բաքու:

Խատիսյանը Ահարոնյանին գրած նամակում նշում է, որ Վեհիբը ասել է. «Հայերը Ղարաքիլիսայի մոտ ցույց տվեցին, որ իրոք կարող են լինել ամենալավ զինվորները աշխարհում»:

Իսկ վիպասանի գնահատմամբ Ղարաքիլիսայի ինքնապաշտպանությունը «թե մարտական եւ թե բարոյական իմաստով արդեն հաղթանակ է, փայլուն հաղթանակ, ինչպես Ավարայրը, ինչպես Բորոդինոն»:

Վեպը մեծ տքնանքի եւ ստեղծագործական սխրանքի արդյունք է, որը տեղ-տեղ տուժել է «գաղափարական» մկրատումներից: Օրինակ, ցավալի է, որ հանվեց Առաջին Հանրապետությունը ստեղծած ու պաշտպանած պետական կազմի բոլշեւիկյան դավադրությամբ նյութված աքսորի տեսարանը...

Բոլոր դեպքերում վեպը ժամանակի մեջ ընդգծեց մեր անցյալ հերոսամարտերի ժողովրդական դինամիզմը, հայոց ոգու անպարտելիությունը, երբ դանակը ոսկորին է հասնում...

Արցախյան հերոսամարտի 10-ամյակը դրա վկայությունն է:

Եթե թուրքական 20 հազարանոց բանակը ստիպված չլիներ օրեր շարունակ կռվել 8 հազարանոց հայ զինվորների ու աշխարհազորայինների դեմ՝ տալով 7 հազար սպանված, ապա դժվար է կանխատեսել Սարդարապատի ճակատամարտի ելքը:

Հեղինակը հանգել է ամենակարեւոր եզրահանգմանը. 1917 թ. ռուսական հեղափոխությունն անժամանակ եղավ՝ քայքայելով ռուս-թուրքական ճակատը, ռուս զինվորները վերադարձան՝ լքելով ռազմաճակատը, հայերին թողնելով գազազած ցեղասպանների դեմ միայնակ:

«Ռուս գնդապետը հանդարտ մոտեցավ նրանց.

- Հայե՞ր եք, հարցրեց:

- Այո, Ձերդ գերազանցություն, պատասխանեց խալաթը լարի նման ձգելով:

- Այժմ ձեր պաշտպանությունը մնաց միայն ձեզ վրա, ասաց նա ու հեռացավ»:

Հեռանալը հեռացան: Աստված իրենց հետ: Գոնե հետո թուրքերին չմիանային երկուստեք «կարմիր» դարձած ու չծվատեին մեր արնաքամ հայրենիքը, չքառաստեին ու չբաժանեին իրար մեջ «եղբայրաբար»:

ՀԱՄԼԵՏ ԿԱՐԾՐՅԱՆ

ԳՈՒՅԺ

Մահացավ Ժերար Պետրոսյանը

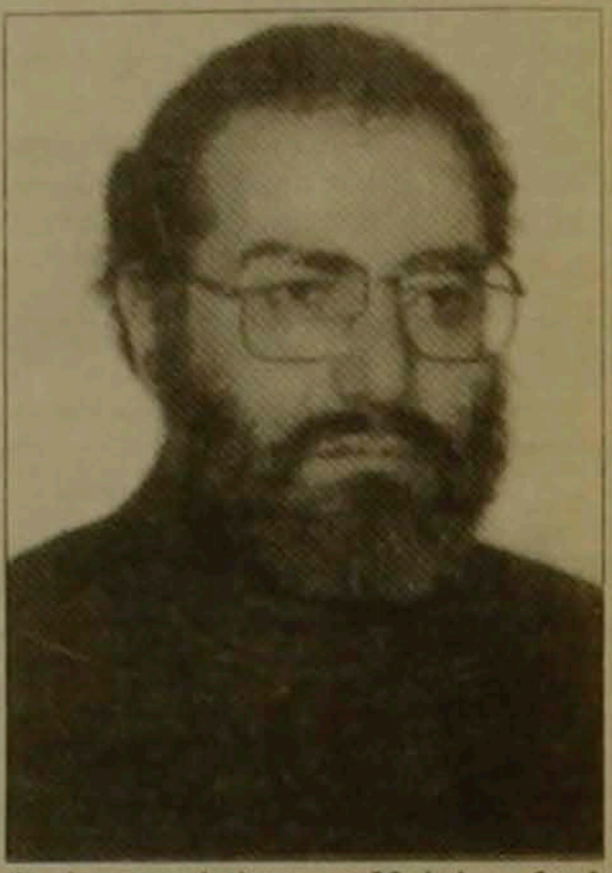

Ֆրանսիայի դեսպանատունը ցավով հայտնում է, որ մայիսի 16-ին Փարիզում ծանր հիվանդությունից մահացավ մշակութային կցորդ Ժերար Պետրոսյանը:

Լինելով ֆրանսիական գրականության եւ հայ գրականության, ինչպես նաեւ հայոց պատմության մեծ գիտակ (ուսանել է Փարիզի արեւելյան լեզուների ինստիտուտում, երկու գրքի հեղինակ է) Ժերար Պետրոսյանը ամեն կերպ ձգտում էր սերտացնել ֆրանս-հայկական մշակութային կապերը, խթանել ֆրանսիական արվեստի տարածումը Հայաստանում: Դրան էին նպատակաուղղված նրա կազմակերպած ֆրանսիական ֆիլմերի փառատոնը, ցուցահանդեսները, 10-12 ֆրանսիական պիեսի բեմադրումը Երեւանի տարբեր թատրոններում, ֆրանսիական երաժշտության երեկոները, Ռոլան Բարտի եւ Ժորժ Բատայի էսսեների թարգմանությունը հայերեն, հայերեն-ֆրանսերեն քաղաքագիտական բառարանի կազմումը եւ բազմաթիվ այլ ծրագրեր, որոնք, ավաղ, պատիվ կունենա ավարտելու իր հաջորդը:

Ժերար Պետրոսյանի մահը մեծ կորուստ է ինչպես Ֆրանսիայի, այնպես էլ Հայաստանի մշակութային կյանքում: «Ազգ» թերթի խմբագրությունը իր խոր ցավակցությունն է հայտնում Ժերար Պետրոսյանի հարազատներին եւ բարեկամներին, ներկայացնում Ֆրանսիայի դեսպանությունը:

Ֆրանսիայի դեսպանատունը տեղեկացնում է, որ այսօր՝ ժամը 1-ին Խոր Վիրապում տեղի կունենա պատարագ, իսկ ցավակցությունների պաշտոնական գրանցումը՝ մայիսի 20-ին, ժամը 14-17-ը:

ԻՏԱԼԻԱ

Ֆրանց Վերֆելի վեպի իտալերեն վերահրատարակության շնորհանդեսը

Միլանի ամենաշքեղ փողոցներից՝ Մոնթե Նապոլեոնեի զարդերի եւ գեղարվեստական իրերի իր ցուցասրահում հնավաճառ հայ մի երիտասարդ՝ Միրզախանյան էմիլ անունով, ապրիլի 6-ին կազմակերպել է Ֆրանց Վերֆելի հայտնի «Մուսա լեռան 40 օրը» վեպի իտալերեն վերահրատարակության շնորհանդեսը, հայտնում է «Յառաջ» օրաթերթը: Հրավիրված են եղել մոտ հարյուր հոգի, (մեծամասնությունը օտարներ), որոնց թվում են եղել Հ. Լեւոն Զեքիյանը, Հ. Հարություն Պզտիկյանը, ուսումնասիրող ու գրող Գաբրիելե Նիսսիմը եւ Պիետրո Քյուզուկյանը: Երեկոն վարել է եւ գրքի բովանդակությունը ներկայացրել կազմակերպիչ հանձնախմբի անդամներից Ալեքսանդրա Կազելլեն, որը կարողացել է շարժել ներկաների հետաքրքրությունը գրքի նկատմամբ, վստահեցնելով, որ վեպում նկարագրված վայրերն ու դրվագները իրական են եւ ոչ երեւակայական:

Ասվածը հավաստիացրել է այնուհետեւ Հ. Հարություն Պզտիկյանը՝ որդին Մուսա լեռան այդ ծանր օրերը ապրած մի մոր, որն այժմ էլ իր խոր ծերության շրջանում շատ մանրամասներ է լավ հիշում:

Նկարագրված վայրերը մի քանի տարի առաջ անձամբ լինելով, Պզտիկյանը վավերական [illegible] բովանդակությանը: Ապա Հ. Լեւոն Զեքիյանը բացատրել ու վերլուծել է օսմանյան շրջանում սկսված եւ այնուհետեւ երիտթուրքերի ժամանակ շարունակված ջարդերը:

Գաբրիելե Նիսսիմը, որն իտալացի հրեա է, զուգահեռական է անցկացրել Հայկական ցեղասպանության եւ Հրեական ողջակիզման միջեւ:

Հ. Օ.

ԱՄՆ

Թեքեյան մշակութային միությունը ներկայացնում է նկարիչ Գեւորգ Եղիազարյանի աշխատանքների ցուցահանդեսը

Բելմոնտ-Թեքեյան մշակութային միության Բոստոնի մասնաճյուղը հովանավորում է նկարիչ Գեւորգ Եղիազարյանի աշխատանքների ցուցահանդեսը: Ցուցահանդեսի բացումը տեղի ունեցավ մայիսի 8-ին Բելմոնտի առաջին հայկական եկեղեցու սրահում: Ցուցահանդեսից ստացված հասույթը կտնօրինի մշակութային կենտրոնի հայաստանյան մասնաճյուղը:

Ցուցահանդեսը կշարունակվի մինչեւ մայիսի 15-ը:

Ներկայացված 40 աշխատանքները ցուցադրում են նկարչի համարձակությունը, նրա անսովոր, քնքուշ սերը մայրության ու երեխաների նկատմամբ, նրա առողջ հիացմունքը մերկ կանացի մարմնով: Եղիազարյանի աշխատանքները սենտիմենտալ չեն, սակայն անկեղծ են ու մեղեդային:

«Արվեստի նպատակն է ըմբռնել հավերժի իմաստը: Կանայք ինձ համար, իրենց ամբողջ առեղծվածությամբ հանդերձ, տիեզերքի խորհրդանիշն են, ասում է Եղիազարյանը, իմ նկարներում առկա անհամաչափությունն ու տձեւությունները պայմանավորված են կյանքին իմ սեփական վերաբերմունքով: Եթե անկեղծ լինենք, ինձ համար շատ դժվար է բացատրել նկարի «ծնունդը», բայց ես միշտ ձգտել եմ իմ աշխատանքներում սեր ու բարություն ներդնել»:

Եղիազարյանը ծնվել է 1963 թ.-ին Գյումրիում: 1978-82 թ. ուսանել է Փանոս Թերլեմեզյանի անվան արվեստի ուսումնարանում, 1985-86 թթ. Սանկտ Պետերբուրգի Ռեպինի անվան արվեստի ակադեմիայում, այնուհետեւ ուսումը շարունակել է Երեւանի գեղարվեստի ինստիտուտում: 1994-ից Հայաստանի նկարիչների միության անդամ է:

1987 թ.-ից սկսած նա մասնակցել է Գյումրիում, Երեւանում, Սանկտ Պետերբուրգում անցկացված հայկական արվեստի ցուցահանդեսներին, Երուսաղեմում, Ստոկհոլմում, Շվեդիայում, Բեյրութում, Փարիզում, Դետրոյթում եւ Լառնակայում (Կիպրոս) խմբային եւ անհատական ցուցահանդեսների:

Ներկայումս Եղիազարյանն ապրում է Երեւանում:

Ռ. ԱԶԻԶՅԱՆ

«Արմինյըն Միրըր Սփեքթեյթըր»
Ապրիլ 25.1998 թ.

Դաշնակահար Շահան Արծրունին ներկայացրեց Ջորջ Գերշվինի ստեղծագործությունները

Այս տարի լրանում է Ջորջ Գերշվինի ծննդյան 100-ամյակը, որի առթիվ դաշնակահար Շահան Արծրունին Լոնգ Այլենդի համալսարանում ներկայացրեց Գերշվինի քիչ հայտնի ստեղծագործություններից մի քանիսը: Նրան օգնեցին կլառնետիստ Չառլզ Նեյդիչն ու թավջութակահար Նաթանիել Ռոզենը:

Քչերն են տեղյակ այն փաստին, որ գոյություն ունի Կապույտ ռապսոդիայի գերշվինյան տարբերակը՝ միայն դաշնամուրի համար: Նյութը 96-ի դեկտեմբերին է հայտնի դարձել երաժշտասեր հասարակությանը, իսկ սա հավանաբար նրա առաջին ներկայացումն էր ունկնդրին:

Նոտագրերը տեղել է երաժշտագետ եւ դաշնակահար Ալիսա Զիզզոն, որն էլ Լոնգ Այլենդի ունկնդրին ներկայացրեց պատմությունն այն մասին, թե ինչպես են Գերշվինի հրատարակիչները կրճատել նյութը, դարձրել ամորֆ, փափուկ, ռախմանինովյան ոճով գրված գործ՝ հարմարեցնելով այն ժամանակի պահանջներին:

Արծրունու նվագած 15 րոպե տեւողությամբ երաժշտական գործում գրաքննությունը չէր զգացվում: Այն ոչ ամորֆ էր, ոչ փափուկ: Դաշնակահարը նվագում էր երաժշտության խորհուրդն ըմբռնած մարդու զգացմունքով ու վարպետությամբ:

Նրա նվագած մյուս գործերում էլ Գերշվինը ավելի քան հստակ էր: Երեք պրելյուդները, որոնք ներկայացրեց Արծրունին, երկար ժամանակ հայտնի էին որպես «կորած պրելյուդներ»: Ըստ Զիզզոյի, դրանք 24 երկից բաղկացած ծավալուն գործի մի մասն են միայն: Շոպենի ազդեցությամբ ծնված այդ գործը Գերշվինը սկսել է գրել 1925 թ.-ին եւ այդպես էլ չի վերջացրել: Պահպանվել են 6-ը եւ 7-րդի մի մասը: Արծրունու ներկայացրած երեքը՝ «17-րդ մելոդիա», «Ռոբերտո» եւ «Նովելետտ ին ֆորտե» ուշագրավ եւ ամեն մեկը յուրովի գեղեցիկ էին:

Արծրունու ելույթը շատ խոստումնալից էր:

«ԱՐՄԵՆԻԸՆ ՄԻՐԸՐ ՍՓԵՔԹԵՅԹԸՐ»

ՍՊԻՏԱԿ

Զոհվածների հիշատակին

Այս տարի կլրանա 1988 թ. դեկտեմբերի 7-ի ահեղ երկրաշարժի 10-ամյակը: Քառասուն վայրկյանում Սպիտակ քաղաքը հողին հավասարվեց: Հաշմանդամներ, անհետ կորած մարդիկ, զոհվածներ, երկկողմանի ծնողազուրկ երեխաներ, ահա աղետի հետեւանքը: Սակայն, սպիտակցիները դառը մի օրինաչափությամբ ընտելացած մեծաքանակ կորուստներին եւ վշտերին՝ վերակառուցում են իրենց «սեւացած» Սպիտակ քաղաքը: Նրանք չընդվզեցին ճակատագրի դեմ, չլքեցին հայրենի տունը, մնացին, որ հնչեցնեն վերածնության երգը... Սպիտակի քաղաքապետարանն այսօր միջոցառումների լայն, ընդարձակ ծրագիր է նախատեսել երկրաշարժի 10-ամյակը նշելու համար, այդ ծրագրերի մեջ իր առանձնահատուկ տեղն ունեցավ վերջերս կազմակերպված ծառատունկը: Քաղաքում զոհված չորս հազար երեք նահատակի համար տնկվեց նույնքան ընկուզենու տնկիներ՝ ի հավերժացում անմեղ նահատակների: Գորիսի տնկարանից բերված տնկիները բնակչության օգնությամբ՝ շուրջ 30 հեկտար տարածությամբ խաչաձեւ տնկարան ընդգրկեց: Կանցնի մի որոշ ժամանակ եւ այն կդառնա ապագա սերունդների համար հավերժվող ու վերածննդի խորհրդանիշ: Թող այն սպիտակցու հոգին դուրս բերի վշտի ու տառապանքի խորխորատներից, հավերժի դարերի լույսով:

ԱԳԱՊԻ ՀԱՅՎԱԶՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

մարզական

ԵՎՐՈՊԱՅԻ ԱՌԱՋՆՈՒԹՅՈՒՆ

Եզրափակիչ փուլում կխաղան Պորտուգալիայի ֆուտբոլիստները

ՀԱՅԱՍՏԱՆ-ՊՈՐՏՈՒԳԱԼԻԱ. պատանեկան հավաքականներ 0-2: Երեւան, «Հրազդան» մարզադաշտ, 16 մայիսի: Մրցավարներ Կնուտ Ստադսգարդ, Բիլ Հանսեն, Ֆին Ռասմուսեն (բոլորն էլ Դանիա): ՀԱՅԱՍՏԱՆ - Գեւորգ Կասպարով, Վահագն Բաղոյան, Կարեն Ալեքսանյան, Արսեն Գրիգորյան, Արտակ Գրիգորյան, Սերգեյ Էրզրումյան, Ռոմեն Ջենեբյան, Սամվել Մինասյան (Հայկ Հակոբյան, 40), Արամ Հակոբյան (Եղիշե Մելիքյան, 66), Նշան Էրզրումյան (Ալբերտ Ալմոյան, 60), Արտակ Մինասյան: ՊՈՐՏՈՒԳԱԼԻԱ - Սերժիո Լեյտե, Ֆիլիպե Անունսիյասաո, Մարկու Կանեյրա, Հուգո Կանեյրա, Եուժենիո Նեվես, Հուգո Լիալ (Անդրե Կորեա, 83), Էդինիլսոն, Մարկու Ալմեյդա (Էռնեստո Բրոնյոլո, 85), Ժոել, Պաուլու Կոստա, Ռիկարդո Սոուզա (Լուիս Ժուակիմ, 70).

Մինչեւ 18 տարեկան ֆուտբոլիստների Եվրոպայի առաջնության այս երկու թիմերի առաջին ընտրական խաղը Պորտուգալիայում ավարտվել էր դաշտի տերերի հաղթանակով 2-1 հաշվով: Նվազագույն հաշիվը Հայաստանի հավաքականին ու ֆուտբոլասերներին թույլ էր տալիս հուսալ, որ երկու խաղերի արդյունքով մեր թիմը կարող է եզրափակիչ փուլի ուղեգիր ձեռք բերել: Ավա՜ղ... Միայն առաջին մի քանի րոպեների ընթացքում հավասար խաղ ընթացավ: Այնուհետեւ ընդգծվեց հյուրերի առավելությունը: Ցավոք, որակազրկված Արա Հակոբյանի բացակայության պատճառով թիմի գրոհները չստացվեցին: Իսկ պաշտպանությունում մեր խաղացողները մեծ թվով սխալներ էին թույլ տալիս: Երկու անգամ գնդակին ընդառաջ վազեց ու վտանգը չեզոքացրեց դարպասապահ Գեւորգ Կասպարովը: Պորտուգալացիները Հայաստանի հավաքականի պաշտպանության կենտրոնական գոտում էին ստեղծում հիմնական սպառնալիքները: Հատկապես վտանգավոր էր հյուրերի թիվ «9»-ը «Բուավիշտա» թիմի խաղացող Ժոելը: Պորտուգալիայի թիմի կենտրոնական հարձակվողն ու նրա խաղընկերները առաջին խաղակեսում մի քանի իրական հնարավորություն ունեցան գոլ խփելու, սակայն այդպես էլ դարպասի գրավում չարձանագրվեց:

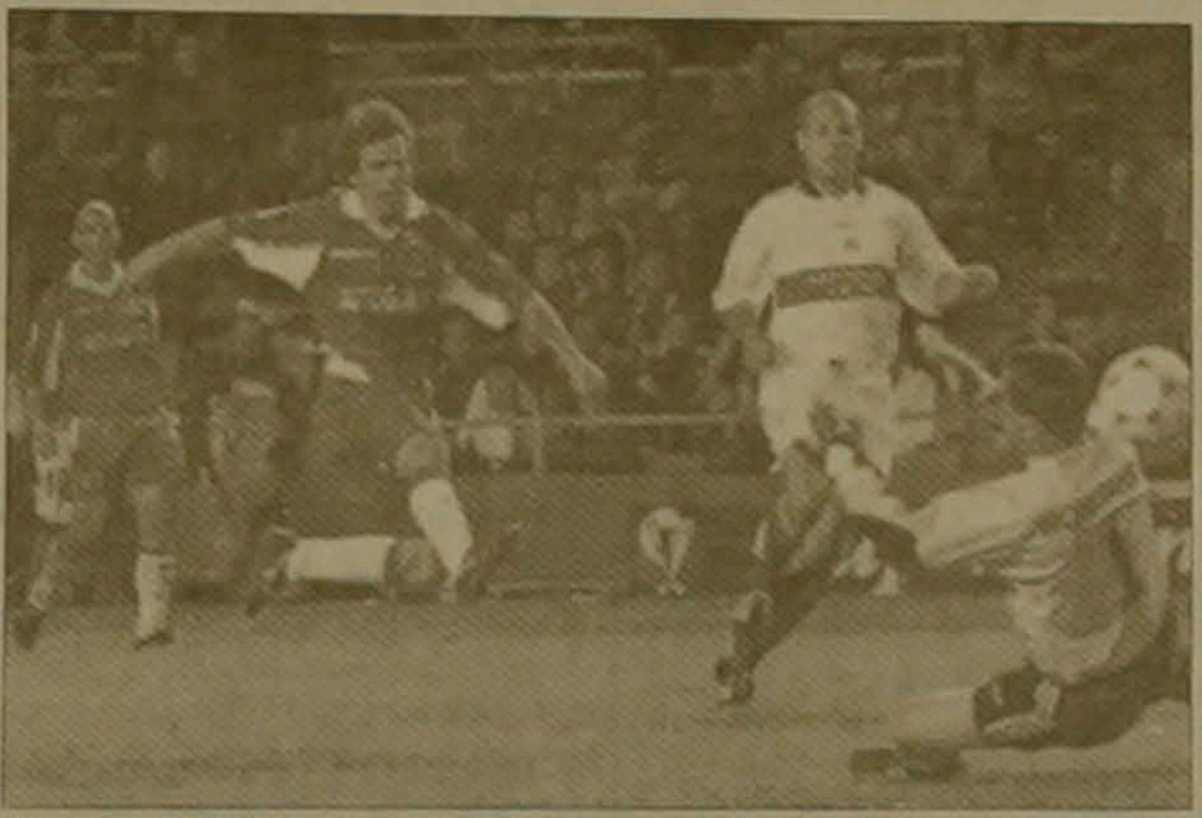

Երկրորդ խաղակեսն սկսվեց հյուրերի ակտիվ գործողություններով: 51-րդ րոպեին Ժոելը ձախ եզրով առաջ սլացավ եւ փոխանցում կատարեց Հայաստանի հավաքականի տուգանային հրապարակում գտնվող իր խաղընկերոջը: Կոստայի հարվածից հետո գնդակը դեպի դարպասն էր գնում, Արտակ Գրիգորյանը փորձեց գնդակը հեռացնել, բայց... ինքը գոլ խփեց սեփական դարպասը: 65-րդ րոպեին, անկյունային հարվածի խաղարկումից հետո ամենահաս Ժոելը գլխի հարվածով հաշիվը դարձրեց 2-0 հօգուտ իր թիմի: Դրանից հետո խաղի հետաքրքրությունը կարծես թե կորավ: Երկու թիմերն էլ հնարավորություններ ունեցան հաշիվը փոխելու, բայց կողմերին դա չհաջողվեց:

Հայաստանի հավաքականը պարտություն կրեց ու չկարողացավ ամռանը Կիպրոսում կայանալիք եվրոպական առաջնության եզրափակիչ փուլ մտնել: Իրոք, երեւանյան հանդիպումը մեր թիմի համար անհաջող ստացվեց: Այդ խաղը ցույց տվեց մեր ֆուտբոլիստների թերությունները: Սակայն չմոռանանք նաեւ, որ դրանից առաջ Պորտուգալիայում կայացած առաջին խաղում մեր պատանիները արժանավայել էին հանդես եկել, ինչը խաղից հետո նշեց նաեւ հյուրերի հավաքականի գլխավոր մարզիչ Ագոստինյո Օլիվեյրան: Նա ասաց, որ անհրաժեշտ աշխատանքի դեպքում, մեր հավաքականը կարող է խոշոր հաջողությունների հասնել ապագայում:

ՖՈՒՏԲՈԼ

Ռեկորդային թվով կարմիր քարտեր

Հանրապետության առաջնության բարձրագույն խմբի մրցաշարը վճռական փուլ է թեւակոխում: Խաղերն անցնում են լարված պայքարում եւ, ցավոք, այդ լարվածությանը ոչ բոլորն են դիմանում:

Զափազանց անզիջում ու հետաքրքիր պայքարում անցավ «Շիրակ»-«Երեւան» հանդիպումը: Ավելի հաճախ գրոհում էին գյումրեցի ֆուտբոլիստները: Սակայն բարձրության վրա էր երեւանցիների դարպասապահ Հարություն Աբրահամյանը: Նա առնվազն 3-4 անգամ վերահաս գոլից փրկեց իր թիմին: «Երեւանի» ֆուտբոլիստները եւս հնարավորության դեպքում գնդակոծում էին առաջասարի դարպասը: Ամենավտանգավոր պահը ունեցավ Տիգրան Եսայանը, սակայն ոչ նա, ոչ էլ մյուսները երկար ժամանակ չէին կարողանում արդյունքի հասնել:

Նոր էր սկսվել երկրորդ խաղակեսը, երբ հետաքրքիր, դիտարժան պայքարը մթագնվեց գյումրեցի Արա Ադամյանի եւ երեւանցի Արմեն Շահգելդյանի փոխադարձ «սիրալիրություններով»: Մրցավար Սլավա Ղազարյանը կարմիր քարտ ցույց տվեց կարգազանցներին: 71-րդ րոպեին գրանցվեց հանդիպման միակ գոլը: «Շիրակի» պաշտպան Գագիկ Մարգարյանը տուգանայինի խաղարկումից հետո հիանալի հարվածով գրավեց հյուրերի դարպասը: Այդպես էլ մինչեւ վերջ 1-0 հաշիվը մնաց անփոփոխ: Երբ խաղավարտին ընդամենը 1 րոպե էր մնացել, մրցավարը երկրորդ անգամ դեղին քարտ ցույց տվեց «Երեւանի» խաղացող Արամայիս Տոնոյանին եւ, ինչպես կարգն է, դրան հաջորդեց կարմիրը: Սակայն երեք ֆուտբոլիստների հեռացումով չավարտվեց. Սլավա Ղազարյանը կարմիր քարտ ցույց տվեց նաեւ... «Երեւանի» մարզիչ Արսեն Չիլինգարյանին, որը փորձում էր միջամտել մրցավարի գործողություններին:

«Արարատ»-«Շիրակ-2»: Նախորդ տուրում խոշոր հաշվով կրած պարտությունից հետո երեւանցի ֆուտբոլիստները վճռականորեն էին տրամադրված: Սակայն մոտավորապես քառորդ ժամ նրանց խաղն առանձնապես չէր ստացվում: Ամեն ինչ փոխվեց 14-րդ րոպեին: «Արարատի» ավագ Արամ Ոսկանյանը սուր փոխանցում կատարեց իր խաղընկեր Հովիկ Անտոնյանին, եւ վերջինս մոտավորապես 12 մետր հեռավորությունից ուժեղ հարված կատարեց դարպասին: Գյումրիի թիմի դարպասապահ Արսեն Մելքոնյանը փորձեց ետ մղել գնդակը, բայց այն հայտնվեց դարպասում: Մեկ րոպե անց հաշիվը դարձավ 2-0: Օգտվելով «Շիրակ-2»-ի պաշտպանների անհամաձայնեցված գործողություններից՝ երեւանցի Օսման Թամոյանը մոտ տարածությունից գրավեց նրանց դարպասը: Խաղի 31-րդ րոպեին գյումրեցի ֆուտբոլիստները իրենց տուգանային հրապարակում վայր գցեցին Ոսկանյանին: «Արարատի» ավագն ինքն էլ իրացրեց 11 մետրանոց տուգանային հարվածը: Երկրորդ խաղակեսում եւս հանդիպման ամենաակտիվ ֆուտբոլիստը Արամ Ոսկանյանն էր: Ընդմիջումից մի քանի րոպե անց, նա առաջ անցավ մրցակիցների պաշտպաններից ու դարպասապահից եւ գլխի հարվածով 4-րդ գոլը խփեց: 72-րդ րոպեին, «Շիրակ-2»-ի հազվադեպ հակագրոհներից մեկի ժամանակ, երեւանցիների դարպասապահ Գեորգի Խաչատրյանը առաջ վազեց եւ տուգանային հրապարակից դուրս կոպտորեն խախտեց խաղի կանոնները: Մրցավար Հենրիկ Սիմոնյանը անմիջապես կարմիր քարտ ցույց տվեց նրան: Դաշտի խաղացողներից մեկին փոխարինեց եւ դարպասում տեղ գրավեց... հարձակվող Կարեն Բարսեղյանը: Պարզվում է՝ Խաչատրյանը «Արարատի» միակ դարպասապահն է: Խաղավարտից 1 րոպե առաջ հանդիպման հաշիվը դարձավ 5-0: Խորից փոխանցում ստանալով՝ Ոսկանյանը մտավ Գյումրիի թիմի տուգանային հրապարակ, խաբս տվեց նաեւ դարպասապահին եւ խփեց այս խաղում իր 3-րդ գոլը:

«Փյունիկ»-«Ղարաբաղ» հանդիպման արդեն 3-րդ րոպեին դաշտի տերերը բացեցին հաշիվը: Գոլը խփեց Արթուր Ասոյանը: Հետագայում խաղադաշտում մոտավորապես հավասար պայքար ծավալվեց: Վերջին տուրում իրենց խաղը զգալիորեն բարելաված «Ղարաբաղի» ֆուտբոլիստները երկար ժամանակ տիրում էին գնդակին, սպառնալիքներ էին ստեղծում դաշտի տերերի դարպասին: Այնուամենայնիվ, «Փյունիկի» խաղացողների գրոհներն ավելի վտանգավոր էին: Մի քանի լավ հնարավորություններ բաց թողեց Արսեն Ավետիսյանը: Գոլային պահերից մեկը հաջողվեց իրացնել, խաղակեսի վերջին րոպեին ամենաակտիվ խաղացողներից մեկը՝ Վարդան Մինասյանը 2-րդ անգամ գրավեց հյուրերի դարպասը:

Երկրորդ խաղակեսում պայքարը նույն կերպով ընթացավ: Ավելի հաջողակ գտնվեցին «Ղարաբաղի» ֆուտբոլիստները: Խաղի 59-րդ րոպեին Նաիրի Պետրոսյանը կրճատեց հաշվի տարբերությունը՝ 2-1, սակայն ավելին անել հյուրերին չհաջողվեց:

Այս տուրի «Էրեբունի-ՀՄՄ»-«Դվին» խաղը կանցկացվի վաղը մայիսի 20-ին:

Մրցաշարային աղյուսակ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Շիրակ	9	8	1	0	21-2	25
2. Ցեմենտ	9	7	1	1	25-5	22
3. Էրեբունի	9	5	2	2	14-6	17
4. Փյունիկ	9	4	3	2	13-12	15
5. Երեւան	10	4	2	4	13-9	14
6. Արարատ	10	2	4	4	12-14	10
7. Ղարաբաղ	10	1	5	4	7-13	8
8. Դվին	8	1	1	6	6-17	4
9. Շիրակ-2	10	0	1	9	0-33	1

Ռմբարկուները

Արամ ՈՍԿԱՆՅԱՆ «Արարատ»	6
Դեդե ԹԱՄԲՈՒՐԱ «Երեւան»	6
Արթուր ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ «Շիրակ»	6
Արսեն ԱՎԵՏԻՍՅԱՆ «Էրեբունի-ՀՄՄ»	5

ԹԵՆԻՍ

Ռիոսը եւ Մարտինեսը

Մի շաբաթ հետո Փարիզում կմեկնարկի «Մեծ սաղավարտ» մրցաշարի երկրորդ մրցաշարը՝ Ֆրանսիայի բաց առաջնությունը: Եվ ահա շատ թենիսիստների ու թենիսիստուհիների համար այդ կարեւորագույն մրցումներին նախապատրաստվելու լավ հնարավորություն ընձեռեցին Իտալիայի եւ Գերմանիայի բաց առաջնությունները:

Հռոմում անցկացված խոշոր մրցաշարի մրցանակային հիմնադրամը զգալի էր՝ 2 մլն 450 հազար դոլար: Սակայն գլխավոր մրցանակի համար պայքարին շատ ուժեղագույններ չմասնակցեցին՝ դուրս մնալով առաջին իսկ փուլերում: Կիսաեզրափակիչներից մեկում կարճատեւ ժամանակով աշխարհի թիվ 1 ռակետ դարձած Մարսելո Ռիոսը (Չիլի) 6-0, 7-5 հաշվով հաղթեց Գուստավո Կուերտենին (Բրազիլիա), իսկ մյուսում երկու իսպանացիների Ալբերտո Կոստայի եւ Ալբերտո Բերասատեգիի հանդիպումն ավարտվեց Կոստայի հաղթանակով 6-3, 4-6, 6-3: Սակայն այս խաղում հաղթողը անհաջող վայր ընկնելուց հետո ձեռքի վնասվածք ստացավ: Հենց այդ պատճառով էլ Կոստա-Ռիոս եզրափակիչ խաղը չկայացավ: Չիլիացի թենիսիստը հռչակվեց մրցաշարի հաղթող:

Պակաս հետաքրքիր չէր Բեռլինում ավարտված կանանց մրցաշարը (մրցանակային հիմնադրամը 926 հազար դոլար):

Ռուսաստանցի Աննա Կուռնիկովան, որը շվեյցարուհի Մարտինա Հինգիսի հետ ունեցած իր նախորդ 6 հանդիպումները տանուլ էր տվել, կյանքում առաջին անգամ կարողացավ պարտության մատնել ահեղ մրցակցուհուն: Հաշիվն է 6-3, 7-6: Քառորդ եզրափակիչի այս հաղթանակը այնքան ոգեւորեց Կուռնիկովային, որ նա հայտարարեց, թե աշխարհի ուժեղագույնների գահին ինքը փոխարինելու է Հինգիսին: Սակայն արդեն հաջորդ կիսաեզրափակիչ խաղում 17-ամյա թենիսիստուհուն դառը հիասթափություն էր սպասում: Փորձառու իսպանուհի Կոնչիտա Մարտինեսը պարզապես ջախջախիչ հարված հասցրեց Կուռնիկովային: Շատ խոսուն է հաշիվը 6-0, 6-1: Բեռլինի մրցաշարի հայտնությունն է Ամելի Մորեսմոն: 18-ամյա ֆրանսուհին կիսաեզրափակիչում անսպասելիորեն հաղթեց ռեյտինգ ցուցակի 3-րդ թենիսիստուհի Յանա Նովոտնային (Չեխիա): Սակայն լարված պայքարում անցած վճռական խաղում Մարտինեսը 6-4, 6-4 հաշվով հաղթեց Մորեսմոյին եւ նվաճեց գլխավոր մրցանակը:

ՀՈԿԵՅ

Աշխարհի չեմպիոնը Շվեդիայի հավաքականն է

Շվեյցարիայում ավարտվեց տափօղակով հոկեյի աշխարհի 62-րդ առաջնությունը:

Չեմպիոնի կոչման համար եզրափակիչ երկու խաղերում հանդիպեցին Շվեդիայի եւ Ֆինլանդիայի հավաքականները: Առաջին խաղում գրանցվեց 1-0 հաշիվ հօգուտ Շվեդիայի թիմի: Երկրորդ հանդիպման ժամանակ շվեդները հիմնականում ապավինել էին պաշտպանությանը, քանի որ ոչ-ոքի արդյունքը բավարարում էր նրանց:

Ֆինները շատ ջանքեր թափեցին գոլ խփելու համար, բայց ապարդյուն: Երկրորդ խաղն ավարտվեց 0-0 հաշվով: Եվ այսպես, երկու հանդիպումներում գրանցված «ֆուտբոլային» հաշիվների արդյունքում Շվեդիայի հավաքականը նվաճեց աշխարհի չեմպիոնի կոչումը: Սա թիմի 7-րդ նմանօրինակ հաջողությունն է պատմության մեջ:

Ֆինլանդիայի հավաքականի հոկեյիստները, որոնք գրավեցին 2-րդ տեղը, արժանացան արծաթե մեդալների: Իսկ բրոնզե պարգեւները բաժին հասան չեխերին, որոնք 3-րդ տեղի համար պայքարում 4-0 հաշվով հաղթեցին Շվեյցարիայի թիմին:

ԸՄԲՇԱՄԱՐՏ

Ալբերտ Դադայանի հուշամրցաշարը

Երեւանի «Դինամո» մարզադահլիճում ավարտվեց Ալբերտ Դադայանի հիշատակին նվիրված ազատ ոճի ըմբշամարտի պատանեկան միջազգային մրցաշարը: Մրցումներում հանդես եկան մեր հանրապետության տարբեր մարզերը, ինչպես նաեւ Վրաստանը ներկայացնող 1982 եւ 83 թթ. ծնված 100-ից ավելի մարզիկներ: Հուշամրցաշարում պարզապես հիանալի հանդես եկան Վրաստանի պատանի ըմբիշները, որոնք հաղթեցին 10 քաշային կարգերից 7-ում: Հայաստանի ներկայացուցիչները, ինչպես նշեցին շատ մասնագետներ, սպասվածից զգալիորեն համեստ արդյունքներ ցույց տվեցին:

Ըստ քաշային կարգերի հաղթողներ դարձան հետեւյալ ըմբիշները. 42 կգ՝ Գեորգի Նադիաշվիլի (Վրաստան), 45 կգ՝ Արա Համբարձումյան (Երեւան, «Մալաթիա» ակումբ), 48 կգ՝ Բեսիկ Գոգիաշվիլի (Վրաստան), 52 կգ՝ Շալվա Մուզիաշվիլի (Վրաստան), 57 կգ՝ Զուրաբ Գվիլավա (Վրաստան), 63 կգ՝ Թամազ Տոտիաուրի (Վրաստան), 69 կգ՝ Դավիթ Պապոյան (Գյումրի, Մարմաշեն), 76 կգ՝ Շոթա Բոգիաշվիլի (Վրաստան), 83 կգ՝ Սուրեն Ղումաշյան (Վանաձոր), Լեւան Վացաձե (Վրաստան):

Բոլոր հաղթողներն ու մրցանակակիրները պարգեւատրվեցին ոսկե, արծաթե եւ բրոնզե փայլով մեդալներով, ինչպես նաեւ՝ թանկարժեք նվերներով: Լավագույն գոտեմարտի համար մրցանակ ստացան գյումրեցի Դավիթ Պապոյանը եւ Վրաստանի ներկայացուցիչ Գեորգի Էկշիաշվիլին: Իսկ Ալբերտ Դադայանի քաշային կարգում հաղթանակ տարած Սուրեն Ղումաշյանը պարգեւատրվեց նաեւ հատուկ մրցանակով:

Մրցանակները, պարգեւները սահմանել էր «Հայ-ռուսական համագործակցություն» միության վարչությունը:

Առջեւում Մոսկվայում հուլիս ամսին կայանալիք առաջին համաշխարհային պատանեկան խաղերն են: Մեր ըմբիշները, նրանց մարզիչները շատ անելիքներ ունեն թերությունները շտկելու եւ համաշխարհային ստուգատեսում արժանիորեն հանդես գալու համար:

ԲԱԺԻՆԸ ՎԱՐՈՒՄ Է
ՌԱԶՄԻԿ ԱՎԱԳՅԱՆԸ

digitised by A.R.A.R.@

THE EURASIA FOUNDATION
Caucasus Region

«Եվրասիա» հիմնադրամը ամփոփեց Հայաստանի մասնագիտական ընկերակցությունների զորակցմանն ուղղված շնորհների մրցույթը եւ հայտարարում է արդյունքները:

Մրցույթը կոչված էր զորակցելու «Եվրասիա» հիմնադրամի իրավասության ոլորտում ընկած մասնագիտական ընկերակցություններին եւ միություններին: Հիմնադրամը ստացել է մրցույթին մասնակցելու 32 հայտ, որոնցից 7-ը արժանացել է ֆինանսավորման (ընդհանուր գումարը 99,532 ԱՄՆ դոլար): Ընտրությունը կատարվել է մրցութային եղանակով, Հայաստանի եւ ԱՊՀ անկախ փորձագետներից կազմված հանձնախմբի մասնակցությամբ: Շնորհները տրամադրվել են հետեւյալ կազմակերպություններին.

- «ԱՐՏ-1700-ին», Երեւան՝ արվեստի բնագավառում մենեջերների մասնագիտական ընկերակցություն հիմնելու համար, որը կիրականացնի շուկայական հարաբերությունների եւ մենեջմենթի ուսուցողական ծրագրեր:
- «Ժուռնալիստների միությանը», Երեւան՝ կապի էլեկտրոնային միջոցների կենտրոնի եւ գրադարանի ստեղծման համար, որը ժուռնալիստներին հնարավորություն կտա օգտվելու տեղեկատվական աղբյուրներից:
- «Հայաստանի Հանրապետության իրավաբանների միությանը», Երեւան՝ նպաստելու միության անդամակազմի թվի ավելացմանը, արհեստավարժ իրավաբաններին ապահովել տեղեկատվական միջոցներով, ինչպես նաեւ նպաստել իրավական պրակտիկայի էթիկական եւ արհեստավարժական ստանդարտների ամրապնդմանը:
- «Հայաստանի տնտեսագետների միությանը», Երեւան՝ տնտեսագետներին աջակցելու համար՝ (1) գրադարանի եւ համակարգչային կենտրոնի ստեղծման եւ (2) հանրապետության շրջաններում շնորհանդեսներ կազմակերպելու համար, որը կնպաստի միության անդամակազմի թվի ավելացմանը եւ շրջանային ճյուղերի բացմանը:
- «Հայ պետական ծառայողների միությանը», Երեւան՝ կազմակերպության զարգացմանը աջակցելու՝ Հայաստանի շրջանների տեղական ծառայողներին կազմակերպության մեջ ընդգրկելու համար:
- «Հաշվապահների գործարար հանդիպումների ակումբին», Գյումրի՝ նպաստելու կազմակերպության անդամակազմի թվի ավելացմանը եւ զարգացնելու կազմակերպության գործարար կապերը Շիրակի տարածաշրջանի հաշվապահների միջեւ:
- «Տեղեկատվական համակարգերի, լոկալ եւ գլոբալ ցանցերի մասնագետների հայկական ընկերակցությանը», Երեւան՝ տեղեկատվական լոկալ եւ գլոբալ ցանցերի մասնագիտությունների զարգացմանը նպաստելու համար. (1) կստեղծվի տեղեկատվական կենտրոն, գրադարան եւ մասնագիտության որակավորման համակարգ, (2) կտարվեն նախապատրաստական աշխատանքներ մասնագետների համար դպրոց հիմնելու ուղղությամբ:

Գյուղատնտեսական վարկի հնարավորություն

UNITED METHODIST COMMITTEE ON RELIEF
UMCOR

Միավորված Մեթոդիստների Օգնության Կոմիտեն (ԱՄՔՈՐ) տեղեկացնում է բոլոր հետաքրքրված անձանց, որ սույն թվականի մայիսի 5-ից սկսվում է 1998 թվականի գյուղատնտեսական վարկային ծրագիրը: Վարկերը կտրամադրվեն այն անհատ անձանց եւ ձեռնարկություններին, որոնք ներգրավված են գյուղատնտեսության մասնավոր հատվածի հետեւյալ բնագավառներում՝

- սառնարանային եւ պահեստային տնտեսություններ,
- կաթի վերամշակում,
- ալրաղացներ եւ ջերմոցային տնտեսություններ:

Նախընտրություն կտրվի այն դիմորդներին, որոնք արդեն ունեն գործող տնտեսություն:

Վարկը տրամադրելու պայմանները՝

Վարկի առավելագույն չափը	մինչեւ 30000 ԱՄՆ դոլար *(կախված բնագավառից)*
Տոկոսադրույքը	19% տարեկան
Վարկի առավելագույն ժամկետը	18 ամիս

Վարկային դիմումի ձեւը կարող եք ստանալ ԱՄՔՈՐ-ի գրասենյակից: Դիմումներն կընդունվեն մայիսի 5-ից մինչեւ հունիսի 5-ը: Լրացված վարկային դիմումի հետ մեկտեղ անհրաժեշտ է ներկայացնել պետական ռեգիստրում գրանցման վկայականը: Լրացուցիչ տեղեկություններ այլ անհրաժեշտ փաստաթղթեր ներկայացնելու մասին կստանաք ԱՄՔՈՐ-ի գրասենյակից:

Ի գիտություն 1997 թվականի վարկային ծրագրի վարկառուներին

Տեղեկացնում ենք, որ «Սառնարանային եւ պահեստային տնտեսություններ», «Կաթի վերամշակում», «Ալրաղացներ» եւ «Մրգի վերամշակում» ծրագրերի վարկառուները ցանկության դեպքում կարող են մասնակցել 1998 թվականի վարկային ծրագրին:

Հասցեն՝ Երեւան, Կարապետ Ուլնեցու 16, հեռ՝. 24-81-41, 28-29-77

THE EURASIA FOUNDATION
Yerevan Office

announces job opening for
Program Associate, Private Sector Issues

Duties include analysis of grant proposals and maintenance of correspondence with applicants.

Preferred qualifications

- MBA degree. Two years work experience.
- Familiarity with reforms in business/economics spheres.
- Strong analytical skills.
- Fluency in written and spoken English, Russian and Armenian.
- Strong computer skills.

To respond: Applicants should submit a letter of interest and resume before **June 2, 1998** to:

Regional Director, Caucasus
Eurasia Foundation
22 Isahakian Street, Suite 11
Yerevan, Republic of Armenia
Tel: (3742) 52-24-95, 58-55-98, 56-16-26;
AT&T/fax: (3742) 151-824

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

ճաշասենյակի հունգարական «Վերսա» կահույք, լավ վիճակում (առանց սեղանի եւ աթոռների):

Զանգահարել 555122

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

4 սենյականոց բնակարան (Դավիթաշեն, II թաղամաս, 3-րդ շենք, բն. 4):

Զանգահարել 72-89-83

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

2 սենյականոց բնակարան, Ֆրունզեի փ. շենք 6, 34 բն., 5 հարկանի շենքի 5-րդ հարկում:

Հեռ. *44-97-40, 58-18-41*
(«Հայրենիք» կինոթատրոնի մոտ):

Դուք ձեզ խոսացե՞լ եք նիհարել:

Մենք կօգնենք ձեզ

Զանգահարել հեռ. 58-36-49, 8(21) 40-70-78 (բջջ.)

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

2 սենյականոց բնակարան Դեկաբրիստների փ. 5/3 հարկում:

Զանգահարել **24-25-88**

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

5 սենյականոց բնակարան Արցախի փողոց շ. 8[ա], բն. 44

Հեռ՝ *44-72-85, 44-71-45*

ARMENPRESS ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

- Դուք ցանկանո՞ւմ եք, որ Հայաստան այցելողներն ապրեն հենց ձե՛ր հյուրանոցում:
- Դուք ցանկանո՞ւմ եք, որ Հայաստան այցելողը, դեռ այցելությունից էլ առաջ, հաստատ որոշի, որ սնվելու է հենց ձե՛ր ռեստորանում:
- Դուք ցանկանո՞ւմ եք, որ Հայաստան այցելողները գնումներ կատարեն հենց ձե՛ր խանութում:
- Արմենպրեսը կօգնի ձեզ՝ տեղավորել ձեր գովազդը Ինտերնետ ցանցի իր էջում:
- Արմենպրեսի էջն ամեն օր բացում եւ կարդում են հազարավոր արտասահմանցիներ:

Նրանցից յուրաքանչյուրը հենց ձե՛ր ապագա հաճախորդն է:

Զանգահարեք, եւ մեր գործակալները կայցելեն ձեզ՝ քննարկելու գովազդի պայմանները, որոնք, հավատացեք, ձեռնտու են ե՛ւ ձեզ, ե՛ւ մեզ:

Հասցեն՝ Երեւան, Իսահակյան 28, 4-րդ հարկ, 1 սենյակ
Հեռ. 52-67-32, 52-84-60: E-mail: offers@armenpress.am

Հայաստանի ամերիկյան համալսարան
հատուկ դասընթացների բաժին

Հայաստանի Հանրապետության արտաքին գործերի նախարար

ՎԱՐԴԱՆ ՕՍԿԱՆՅԱՆԸ

ներկայացնում է

«Միջազգային հարաբերությունների արդի զարգացումները եւ նրանց ազդեցությունը Կովկասյան տարածաշրջանի եւ Հայաստանի վրա»

Հինգշաբթի մայիսի 21-ին
ժամը 18:30

Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի մեծ դահլիճում (2-րդ հարկ)

Մուտքն ազատ է

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար զանգահարել
27-16-58

«ՍՓՅՈՒՌ» ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ - ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ
հեռախոսով (589167, 581351) - պարբերաբար հրատարակվող տեղեկագրերով - մագնիսական սկավառակներով - INTERNET ցանցով (http://www.arminco.com/spyur):

«Տիգրան Մեծ» հրատարակչութեան տպարան. Երեւան-23, Արշակունեաց 2. Գրանցման թիւ 65. Դասիչ 69149. Պատուէր 824. Տպաքանակը՝ 3500. Ստորագրուած է տպագրութեան՝ 18. 05. 1998. Գինը 100 դրամ

digitised by A.R.A.R.@